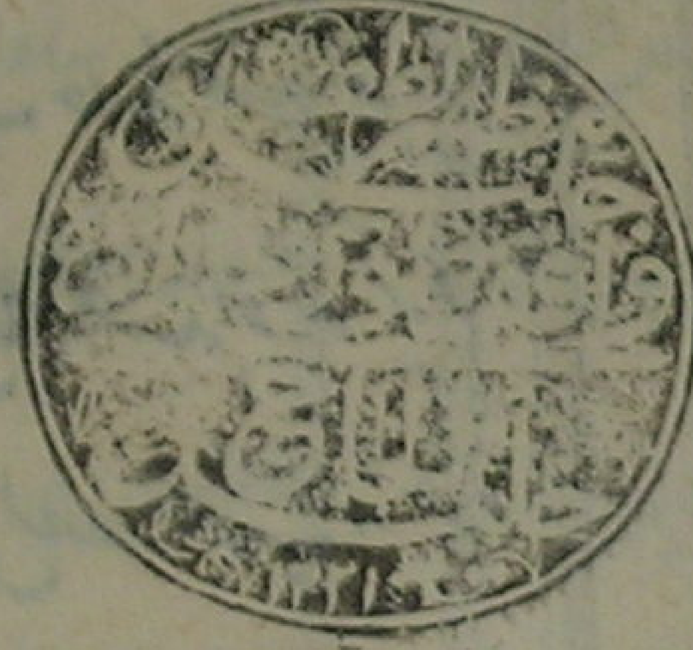

حمد اول الله عظیم الشانه — مبدع دائرهٔ امکانه

که ایدوب خامهٔ صنعی تدبیر — نسخهٔ عالمی ایتدی تسخیر

رحمتی عام خداوند کریم — ایتدی عالمه فیضی تعمیم

جنبش لطفه کلوب خامهٔ جود — چکدی لوح عدمه نقش وجود

باز اولوب دخمهٔ دشوار عدم — اولدی مفتوح طلسم عالم

ایتدی میزان بکف بود و نبود — عدم سنک ترازوی وجود

اولیجق روی وجود آیینه یاب — اولدی مرآت عدم صورتیاب

رفع اولوب الجهٔ نار عدم — یرم ذی چقدی سواد اعظم

دوشنوب عالمه قالیچهٔ خاک — اودستنه دوندی قباب افلاک

اولدی گردونه بو چار فصول — کاسه چار کل بزم قبول

امهاته ایدوب آبایه جمع — اراه یاندی محبتدن شمع

تا موالید ثلث ایتدی عیان — معدنیات نبات و حیوان

یلاریدی قافلهٔ لطف و کرم — چقدی عالم عقبندن آدم

ایلدی مرتبهٔ انسانی — غایت مرتبهٔ حیوانی

اولدی بو صورت طینی ظهور — اکمل و اشرف انواع ظهور

قوریلوب سلم ترتیب حکم — چقدی تا صدر وجود آدم

آب و کلده ایدیجک علم ظهور — سجده‌یه اولدی ملائک مأمور

اولوب انسانده مراتب برجا — اولدی مفضول و تفاضل پیدا

کمیسی سکز اولوب کیمی پیاده — اولدیلر بری برندن ممتاز

رتبه رتبه اولوب انواع انام — درجاتیله ظهور ایتدی نظام

بی مراتب ییقیلور کعبه و مکان — عالمک یرینی طوتمز نادان

کوره مرآتک مصیقلیسی آب — ایده مز علی بادی تراب

ایده مز آهنک افعالنی زر — ویره مز چاشنی ملحی شکر

کوره مز حسنک امورینی قدم — واره مز سیف مقامنه قلم

بصرک ایلدیکن گوش ایده مز — ملوشنک اندیشه‌سنی ملوش ایده مز

بزرک یرینی طوتمز زرگر — کفشگر کارینی بلمز دولگر

مالکک فعلنی کورمز مملوک — بلمز احوال رعایایی ملوک

کرم و سردک ویره مز احکامن — نه بیلور خشک و ترک فرجامن

سایه بلمز اثرین خورشیدک		جام بلمز طربن جمشیدک
عکسیله بویلجه در مجموعک		اکله اولدوغی قدر مطبوعک
اولدی مرآت تقابل پیدا		ضدله منکشف اولور اشیا
حکمت وقدرته غایت یوقدر		بو تماشایه نهایت یوقدر
بو نظام اوزره دراجرای جهان		عقلک ایردوکی قدر اول ارکان
مرتبه آخرت ودنیاده		جاری اولمش صور مغنا[م]
معنویات مراتب دخی چوق		بحر در موجه سنک غایتی یوق
دیدی سرقافله سر شهود		یوقدر الا که مراتبله وجود
جمله‌دن اهل ولایت اعلا		انبیا رتبه‌سی اندن ارقا
انبیا صدر سریر اعزاز		سروری بدر منیر اعجاز
لیک سلطان سریر عالم		حضرت سید ابن آدم
حکم فرمای نگین لولاک		حطه‌پیرای وما ارسلناک
گوهر ما حصل لجهٔ جود		میوهٔ طبق کهن باغ وجود
فاتح دخمهٔ گنجینهٔ نور		علت غائیهٔ نقش ظهور
ابتدا نفس رحمانی		انتها اثر ربانی

صورت معنی ومعنی صور		نور بالاکش قندیل قدر
زیور صدر سرای هستی		خازن گنج بلند وپستی
ختم گنجینهٔ سر کونین		سر بهم دادهٔ قاب قوسین
صاحب مرتبه او ادنی		عارف مسئلهٔ ما اوحی
زینت زین براق تمکین		رفرف آرای ره علیین
حکم فرمای بلاد ملکوت		نور بخش فضای ناسوت
اولین حرف کتاب رحمت		مقصد معنی لفظ نعمت
نیر مشرق انوار علوم		خواجهٔ فن رسالات عموم
مورد وحی جلیل تنزیل		مخبر عنه بطعن الجبیل
نخبة النخبه اشباح ملاح		صفوة الصفوه ارواح
احسن احسن تقویم صور		اشرف اشرف انواع بشر
مرکز دائرهٔ کون ومکان		رحمت عالمیان روح جهان

احمد الخلق محمد محمود
یعنی محبوب خداوند ودود

اصل کل مظهر اسم اعظم		جمله‌دن اولدی مراتبه اتم

صالدی آفاقه سرور سوری / اوّل ما خلق الله نوری
ختم اولوب ذاتی ایله عزّ و علا / مرکزین بولدی صفات علیا
ویردی دور فلکه ذاتی نظام / بدء و ختم اولدی وجودیله تمام
خاک غیب ایچره اول تخم مستور / ایلدی میوه بطوننده ظهور
گورنیوب دورده میم سرمد / اولدی موجود احددن احمد
ایلسک اوّل ارکانی سؤال / آخر اسم محمد الکا دال
ایلیوب ذاتنه الله تعظیم / ایتدی بالذات صلوة و تسلیم
ذاتنه اوله صلوتیله سلام / آل و اصحابنه تا روز قیام

مطلب مجمل احوال پدر

ای ابا الخیر محمد چلبی / ای ایدن ذاتی مزیّن چلبی
جگرم پاره سی عمرم واری / دوحهٔ دولتمک نوباری
پرتو نور حیاتم سن سن / محض خیر و برکاتم سنسن
سنده ظاهر در ای طفل نبیه / معنی الولد سرّ ابیه
سنی ایتدی کرمندن اعطا / پدرک یوسف بابی یه خدا
اولدی ذاتک سنک ای نور بصر / زینت گلشن هستی پدر

صالهلر باشمه ذاتک سایه / بن سنکله یتورم دنیایه
سنی ویردی بکا ای فیض مآب / موسم سن کبرده وهاب
طوغیجق عالمه چنک ماهی / گزران اولمشیدم پنجاهی
چار پنجاه ایدی ویردی سنی حق / هشت سالنده یازلدی بو ورق
وطنم شهر دلارای رها / وقت تحریر مقرّم شهبا
نه رها نسخهٔ گلزار جنان / مسقط رأس حبیب الرحمن
نه رها غبطه که خطهٔ شام / مظهر معجزه برد و سلام
برزمان ادرنه و استانبول / اولدی سی سال بکا جای نزول
لله الحمد نیجه منصب و جاه / اولدی بو بنده یه احسان اله
قالمیوب صکره دماغ دولت / اولدم افتادهٔ کنج عزلت
جذبهٔ آب و هوا اولدی سبب / اولدی آرامگهم شهر حلب

سبب نظم نصیحت نامه

ای چراغ طرب افزون امل / منبّه حضرت حق عزّ و جل
حمد لله نسبک عالیدر / علمله جد و ابک مالیدر
گرچه بالاسی صیلمز اما / بیلنن مرتبه در نسب علما

لیک یوقدر اب وجدن سکا سود — کندین ایت مرتبه فضله صعود
اصل ممدوح سن ای صنع خدا — اصل اولان البتّه ایلمز خطا
هرنه کیم جوهر ذاتی بنده — جمله مجموع و مهیّا سنده
سنده اخلاق مدایح چوقدر — لله الحمد زمانم یوقدر
بو یوز خلق حسنك عطریدر — سنده آثار ادب فطریدر
فیض حقدن ایریشور امدادك — کسبه حاجت قومز استعدادك
ایتسون الله سنی برخوردار — طوته سن عمر طبیعیده قرار
لیک او معنایه که انفاس پدر — ایدر اولادنه تاثیر اکثر
ایتمکیچون سکا آویزه گوش — اولمغیچون سکا سرمایهٔ هوش
کاوش تیشهٔ اندیشه ایله — کاوکاو قلم تیشه ایله
چیقوب معدن دلدن یکسر — رشته نظمه چکوب تازه گهر
ایلدم نظم نصیحت تحریر — که ایده دیدهٔ ادراکی قریر
کسوت نظمه قودقده خامه — ایلدی نامینی خیری نامه
حرز جان ایله کف عزت ایله — باغله بازوی دله رغبت ایله
هر زمان استرم ای جان پدر — اوله آویزهٔ گوشك بو گهر

اسم کتاب

بونی نازك طوته سن جانکدن — بردم ایرمیه سن یانکدن
تا بمحشر اوله فیض جاری — هم سکا اوله هم غیره ساری
تا کرم اوله بو خوان نوال — اوله نعمتده طفیلك اطفال
سنده خوش تا بو نعمدن یه سن — یادکار پدرمدر دیه سن
روحمی نطقك ایله شاد ایده سن — بر دعا ایله بنی یاد ایده سن

نظم اجمال شروط الاسلام

ای سهی سرو خیابان شهود — نو خرامندهٔ بستان وجود
عالمك شغله سندن اقدم — بودر اندانه اهم والزم
ایدوب انجام امورین تدبیر — ایلیه خانهٔ دینك تعمیر
ایتدی اندانه حکمتله قیام — بیش ارکان بنای اسلام
بو بنا اکره اولان راجع‌در — طشره سی بازدهٔ آقندر
بو بنا داخلیدر باغ نعیم — خارجی ناحیهٔ نار جحیم
داخلی اهل هدا ایتدی رتب — خارجی اهل غوا ایتدی رتب
و ضدر ایتمه صقن فوت صلاة — اقتدارك وار ایسه حج وزکات
قل ادا سنده دروغی تك و تاز — بر یك فوتنه کوستره جواز
اوله گردنکش فرمان غنی — هرنه امر ایتدیسه ایشله انی

مؤمنه خلعت ویندر قت قت — واجبات وسنن ومندوبات

سرّی وار هر برینک حکمتی وار — حصره کلمز نیجه خاصیتی وار

ایلمش حضرت وهاب کریم — هر برین واسطهٔ لطف عمیم

حق عنیندر سنک اعمالکدن — بیه سنسن بیه جک مالکدن

سکا راجع اولور ای بحر مال — نیک وبد هر نه ایدرسک اعمال

صاحب خمس اول ای پاک منش — بیله سن خمس مبارک نه ایمش

اوّلا لازمهٔ دین مبین

ای نهال چمن افروز ادب — ای فرحبخش دل ودیدهٔ اب

ایت شهادت اوله سن اهل شهود — تاکه مشهودک اوله بود ونبود

ایله بر شهد شهادتدن منک — اولسون اقرار ایله ال سحنک

قلبک ایت خلوت سر تحقیق — شمع پرنور یقین وتصدیق

بو شهادتدر امان ملت — زیور جبههٔ باب جنت

بو شهادتله بولور فرق عیان — ظلمت کفر وشعاع ایمان

بو شهادتدر اساس تمکین — پایهٔ بلور اوستنه مقصورهٔ دین

بو شهادتدر امام اسلام — اوّلین موج محیط احکام

بو شهادتدر او مفتاح هدا — که بونکله اچیلور باب رضا

بو شهادتله اولور برک زبان — ماهئ لجّهٔ دین وایمان

بو شهادتدر او ترکیب شفا — که ایدر مردهٔ جهلی احیا

مقصد ما حصل فضل صلوة

ای گل باغچهٔ بی کم وکاست — بیدر بیرک ایدن قدینی راست

وقتی کلدکده نماز ایله وضو — ماسوادن دمنی وجسمکی یو

کیدر اندامکه پیراهن نور — اولکس لایق دیوان حضور

مؤمنک اولدر چو معراجی نماز — ایله کور چشمی بو معراجیله باز

سن قیاس ایتمه نمازی تکلیف — جانب حقدن اودر بر تشریف

دین عمادینی اقامت ایله — قصر اسلامی عمارت ایله

سجدهٔ خمزدهٔ آداب اول — نقطهٔ دائرهٔ محراب اول

پیش حقده یوزکی یرلره سور — بنهٔ درکهی اول دولتی کور

بی توجّه یرامز کاره نماز — ایله هر سجده‌ده بیک سوز وگداز

محو مستغرق دیوان حق اول — مست لایعقل حیران حق اول

اولمه حیرت زده جنت ونار — اول انک صاحبنه عاشق زار

یاتمه هنگام سحر بیدار اول   وقف سجاده استغفار اول
نه سعادت واروب ال بغلیه سن   حق حضورینه دوروب اغلیه سن
ایلیه سن سجده ایچون وضع جبین   کورنور سلطنت روی زمین
ناله قورلر می کورار فرزانه   هر کسی پیشکه سلطانه
اکلین سجده یی باشن قالدرمز   دولت عالمه چشم آلدرمز
قلمده قالمز ایدی آرامک   اکله سک قدرینی اکر اسلامک
سکا برستر ایده یین چهره نما   کرچه اطفاله دکل کشفی سزا
جد و جهد ایت اوله سن نائل فهم   رفته رفته اوله سن واصل فهم
سن نمازه ایله سن چونکه قیام   الف اولورسن ایا ماه تمام
راکع اولسک کورینور صورت دال   انبیا سر بیدر اکله بو مقال
ساجد اولسک کورینور حلقه میم   آدم اولورسک ایا روح جسیم   ساجدسن
اکله چونکیم سکا کشف اوله بو راز   آدم اولورمی ایدن ترک نماز

در بیان شرف فرض صیام

ای بهین میوه باغ پدری   صدف بحر حیاتک کهری
بی مرض تا اوله جسمکده توان   ایلمه فوت صیام رمضان

صومدر قوللرینه لطف خدا   صومه بالذات ایدر الله جزا
صوم بر مائده رحمتدر   بوردن صائمه بر خلعتدر
صومدر قابل کتم اخفا   دخله فرصت بوله مز صومه ریا
سر پاک صمدیتدر صوم   اتصاف ملکیتدر صوم
نفس صائم ایچون دیدی رسول   مسکدن بیش خداده مقبول
رهنمای نعم جنت اولور   ترک نعمت سبب خشیت اولور
تا سیاهی شب اولمیجه بدید   مهر اولور اغزکه فص خورشید
تا درخشان اوله فص ذاتک   ظلمت لیله قله ظلماتک
نه سعادت اوله سن لب بسته   اوله سن دغدغه دن وارسته
بند اولوب راهکذار دهنک   اوله اسوده دیار بدنک
سیله سن زنکینی قندیل دلک   آچه سن آینه سن آب و کلک
اوله ذاتکده کثافت نایاب   بوله انوار لطافت تف و تاب
خانه دل اوله ظلمتدن دور   ماه روزه وش اوله سن مشهور

مقصد حج وطواف وعرفات

ای کل تازه رس کلشن جان   بوی ایره دماغ عرفان
کعبه دن غیری یره ایتمه سفر   سفر ایتمیه در نار سقر

کعبه بیت اشرف اعظمدر / نقطهٔ دایرهٔ عالمدر
کعبه در قبلهٔ ملک ملکوت / مایه پیرای سریر ناسوت
کعبه در ساق درخت رحمت / کعبه در سدهٔ بو دین دولت
کعبه در شمع سراپردهٔ راز / اولدیغی پروانه سی ارباب نیاز
کعبه در ستر سموات علا / خانه جامه سیاه لیلا
کعبه در سجده که انس و ملک / کعبه در خمزدهٔ طاق فلک
کعبه در ساحهٔ گلزار نعیم / نغمهٔ نورله پر صحن حطیم
کعبه در مخزن اسرار خدا / زادها الله تعالی شرفا
کرسی مملکت ربانی / سدهٔ بارگه رحمانی
مرکز دائرهٔ عالم خاک / باشنه دور ایدر انک افلاک
کعبه ابدال سرآمد قدر در / یالکنکی حجر الاسود
حجر اسود ایدر سنگ شفا / بوسه گاه لب محبوب خدا
اولین نقطهٔ سطر تکوین / خال عنبر شکنی روی زمین
اولین صورت آیینه ایت / گرد پاکالکش میدان تراب
مخزن سر سرای لاهوت / حطه پیرای فضای ناسوت
سرمه در دیده یه خاک مسعی / ساحهٔ مروه طربگاه صفا

اولمش آمادهٔ تطهیر عصات / چاه زمزمدن آقان آب حیات
رو بیدر پر یوزینک خال حرم / عالمک یوزی صو ییدر زمزم
شست و شوی گنهه بی منت / دوکیلور آلتونی اولوقدن رحمت
آب زمزمدن اودار وی صفا / که ویرر خستهٔ عصیانه شفا
اولیجق واصل حد میقات / ایکی احرامدن آچ ایکی قنات
بخش ایدر عمره ترقی عمره / حصهٔ رحمتی آلور زمره
عزم ایدر کوکلره ماننده یک / نفس غلغلهٔ ناک لبیک
بونه دولت نه سعادت بونه جاه / کاولهسن طائف درگاه اله
ایله میان مطاف اوزره مرام / جبههک ایت فرش ره رکن مقام
دلی پروانهٔ شمع حرم ایت / طوف درگاه ولی النعم ایت
عرفه صورت میدان نشور / روز حیوان خداوند غفور
بازنده عضو معاصی یه برات / سطر بر سطر صفوف عرفات
شسته درانها اولا نامهٔ سیاه / اولور آزاده اسیران گناه
مجرمان دائرهٔ بند سیمین / جیب رحمتده کافص نگین
هب بیاضه چقوب ارقام سیاه / ییقنور نامهٔ اعمال گناه

جرم ایله رحمت ایدر بیع وشرا　　بایع ومشتری سوق منا

کعبة الله دل انسان کبیر　　حجر اول قلبه سویدای ضمیر

عارف مرتبه اب وگل اول　　وار طولان دائما سن دل بدل اول

تا سکا ظاهر اوله نقطهٔ کار　　اوله کور دائما سنده برکار

مطلب فضل زکوة وصدقات

ای در سامعه پیرای صدف　　دودمان شرفه خیر خلف

ذمتکده قومه برحبه زکات　　ویرکا اوله مایهٔ خیر وبرکات

حقیدر حضرت حقک اول مال　　سنه خرج ایتمه ادادن اهمال

چونکه ایتمش سنی حق اهل نصاب　　سنه ایت تزکیه ماله شتاب

فقرا حقی در اسراک ایتمه　　پاک ایکن مالکی ناپاک ایتمه

امر حق اوزره سن ایتدکجه ادا　　ربنه اون ویرر انک مولا

ویرمزایسک برکاتی قالمز　　نعمتک سنده زکاتی قالمز

بی زکات اولمده در مال تلف　　نائباته اولور البته هدف

تخم در مال زکوة مشروع　　که اولور خاک قبوله مزروع

تخم پاشیه نک اضعافی بتر　　ایکی عالمده سکا برجی بیتر

ایلدی فقر وغنایی تکوین　　ایتمش انی فقرایه تعیین

سنی اغنا ایدن الله قدیر　　ایتمش اینده حکمتله فقیر

ایلمه کتم حقوق فقرا　　سنه سی کلدوکی دم ایله ادا

صدقاتله قیل اتمام زکات　　فرعیدر اصل زکاتک صدقات

فضلنه یوق صدقاتک غایت　　چوق بو معنایه موید آیت

اغنیا آینه سیدر فقرا　　ضدیله منکشف اولور اشیا

دفعه قادر ایکن اولوردک تقدیر　　سنی انک یرینه اتسه فقیر

فقر در باعث شکر نعمت　　فقر در زیور حسن دولت

اولمسه کور فقیر فقرا　　سن زکاتی کیمه ایلردک ادا

امتناع ایلرسه محزون اول　　سن قبولندن انک ممنون اول

دولت ونعمتکه آلت در　　سکا حقدن اوده بر نعمت در

مؤمنه اولدی هدیه سائل　　سکا در نفع تصدقانی بیل

شکر قیل نعمتنه مولانک　　تا زیاده اوله آب ونانک

فقرایه نظر مرحمت ایت　　عنفله ایتمه سخن مسکنت ایت

بذل قیل مالکی محتاجلره　　نعمت حقی یدر آجلره

ایلدی

بابکه مقصد درویشانه ایت — ممکن اولدیغی قدر احسانه ایت
طوتمه دن نافله هر روز صیام — خیر در جایعی ایتمک اطعام
ایتمه دن بیک نیجه جامع تعمیر — که الکدن اوله بر گرسنه سیر
ایتمه دن کعبه یه هر سال شتاب — خیر در ویرمک اگر تشنه یه آب
نه سعادت بو نه عز و دولت — که یوزوکله کله اهل حاجت
باشی دولتلو در اول برگ و نوا — که ایده دفع ضرورت فقرا
نه سعادتلو در اول صاحب ملک — که ایده بیکسلره ایصال نوال
دینه لایق اکا خیر جاری — خیری انک اوله غیره ساری
بقمه اگر اهله درویشانه — امتنانه ایتمه صقین احسانه
ویر عطیاتله اطفاله سرور — ایت نوازشله قلوبن معمور
دولت اول ملکه که الله ویره — خیر ایله صرف اوله بو بیله یره
باخصوص اوله یتیم و بیکس — دل مجروحنه اول مرهم رس
کثرت احزانله سیل اشک تزین — لطفله اکا اولندر پدرین
اگر اولدیسه نظیم الاحوال — سکا ویردیسه خدا نعمت و مال
بصمه کفرانه نعم نعمتنه یا — قولله فعلله ایت شکرین ادا

١٠

١٠

شکر لفظی ایله معلوم اما — اوده اولسون دل و جانده پیدا
هم نهانه شکر فراوان ایله — اهل حاجاته هم احسان ایله
گوریجک قوللرینی حقک آچ — جامه و نان و طعامه محتاج
باب احسانی صقین سد ایتمه — عرض حاجات ایدیجک رد ایتمه
خانه که هر کیم اولورسه مهمان — ایله ممکن اولانی زیور خوان
لایق قدری قدر تعظیم ایت — شانه شایسته سنه تکریم ایت
ثقلادنسه بله صبر ایله — خاطرین بر سوز ایله جبر ایله
ایلمه حیرتله چشمنی میغ — حاجتی ممکن ایسه ایتمه دریغ
خاطرینی دغدغه دن صاف ایله — بذل مقصودنه اسعاف ایله
وسع حالکده دکلسه کامی — حسن دفعه چالش اول ناکامی
سوز ایله خاطرینی تعمیر ایت — لطف زنجیری ایله تسخیر ایت
منکسر ایتمیه تا که سندن — اولمش اولسک نه گلوردی الدن
تسلیتله گوزینه ایله روشن — اکا شکر ایت که انک یرینه سن
دخی اسباب تشکر چوقدر — شکره نعمت کبی غایت یوقدر
ایره مز عقل بشر حکمتنه — ایلمز شکر وفا نعمتنه

برتشکرده بودر ایتمه ریا　　فقرایه ایدیجک لطف وعطا

ایله مخفی ایدیجک احسانی　　حضرت حق بیله انجق انی

امتنان ایتمه صقین ایتمه عتاب　　سن اوتان تا اوایده دفع حجاب

استمکدن نیجه‌لر شرم ایلر　　مستحق آره بولسن کوزلر

نیجه افتادهٔ دولت واردر　　نیجه پامال فلاکت واردر

گوشهٔ فقرده قالمش پامال　　اولسه‌ده ایلیمز جرأت سؤال

اویله دوشمشدر اول چاره‌سزان　　خوبدر پایمه‌دن التونیله طوان

ایله تحقیق بو معنایی عیان　　سکا در هرکیمه ایتسک احسان

اوله لطفکده اذا ایله ریا　　ضایع اولور نه سکا وارنه بکا

خوبدر بیکسه بذل نعمت　　ایتمه‌دن اهل غنایی دعوت

هم بیوب هم سنی ذمّ ایلرلر　　وارسه نقصانک انی سویلرلر

او ضیافتکه کلور اکه کبار　　نوع اسرافدن ایت انی شمار

ایکی عالمده یوق فائده‌سی　　دوزخه راجع اولور عائده‌سی

اقتضا ایده مگر کیم ناچار　　مندفع اوله انکله اشرار

اوله نوعی مداراده در　　خلقله حسن مواسادن در

سنه

سنه وار ایسه اگر وضع طعام　　قویسونلر فقرا اول ایام

مطلب دانش انواع علوم

ای نهال چمن زار ادب　　نور بخشای دل و دیدهٔ اب

سعی قیل علم شریفه شب وروز　　قالمه حیوان صفت اول علم آموز

علمه سعی ایلمکدن حذر ایت　　علم وسعی ایکیسی بردر نظر ایت

مدّعی نو سخنه شاهددر　　علم وسعیک عددی واحددر

بوله مز علم بلا سعی وجود　　برکیتسه برن اولور نابود

صفت حضرت مولادر علم　　جمله اوصافدن اعلادر علم

طلب علمه چالش اول اعلم　　فرضدر دیدی رسول اکرم

دخی امر ایلدی اول صاحب علم　　مهددن لحده دک اول طالب علم

بولنه‌کور اویله مدینه‌یه وصول　　که قپوسی اوله داماد رسول

علمدر ماشطهٔ روی وجود　　علمدر واسطهٔ بود ونبود

علم ایچون اولدرشه خطهٔ نور　　رب زدنی طلبیله مأمور

علمدر رابطهٔ عزّ وعلا　　علمدر باعث تمکین صفا

علمدر ضابطهٔ جاه وجلال　　علمدر رابطهٔ برّ ونوال

علم بر لجه‌ئی ساحلدر	آنده عالم گچینن جاهلدر
جهله حق موت دیدی علمه حیات	اولمه همحال گروه اموات
اولمه محروم حیات ابدی	علمله فرق ایله کورتنگ وبدی
علمک انواعی ایله اول مالی	بلکه لازم کله استعمالی
بلمک البته وکلی احسن	صورسه‌لر بن انی بلمم دیمدن
حضرتک نامه بودر تلقینی	اطلبوا العلم ولو بالصین
ایتمه عار اوگرنه اوقی اهلندن	هر شیک علمی گوزل جهلندن
جهلا عالمه نسبت حزدر	بلکه خردن ده بیله بدتردر
قنغی در بیخبر و قنده خبیر	متساوی دکل اعما و بصیر
نقدر بولسه فر و هم شوکت	جاهله جاهله کلمز رفعت
جهلدر مایهٔ شرم و خجلت	جهلدر مورث ذل و نکبت
جهلدر آدمه زندان بلا	که دوشنلر کوره‌مز دور رها
جهلدر محض عدم علم وجود	هیچ برابرمی اولور بود و نبود
مطلبک ایله معالی امور	وادی فلسفه‌دن ایله عبور
اولمیه علم قدر امر بلند	علمدن کورمدی هیچ کمسه گزند

گر رعایا وگرک صاحب تاج	لابد اولور علمایه محتاج
شرف علمه نهایت یوقدر	صفت باریه غایت یوقدر
اولمیجه متناهی معلوم	ممکن اولورمی تناهی علوم
قالمه قشرنده علومک اما	اوله کور واصل لب معنا
ظاهرک باطننه ایله عبور	یکه برله اوچه بلسونمی طیور
خانه‌نک ظاهر بدر جای گذار	خلوت باطنی در جای قرار
ساحل بحرده اولسونمی لآل	گوهر استرسک اگر قعرینه طال
صرف و نحو و عربیت لازم	عربی بیلمکه آلت لازم
لیک آلتله گچورمه اوقات	بی تعمل نیه یارر آلات
علمک ایت جمله‌سنی استحصال	جمله‌سن ایتمه ول استعمال
سکا کافیدر اوله نقش ضمیر	علمدن فقه و حدیث و تفسیر
غیریسن اوقی ول ایتمه عمل	اولمه پامال دعاوی و جدل
فقه‌دن ایله عباداته نظر	ایله هم سمت دعاویده گذر
نقص ویرمز ایکی عالمده سکا	بیلمک مسئلهٔ بیع و شرا

ای بهین نسخهٔ مجموعهٔ ذات / نقش زیبندهٔ مرآت صفات
ایله بو پندمی آویزهٔ کوش / کیمسه اولمه یقین فضل فروش
ایتمه خلقه صتمه حق علمه مؤش / ایلمه بیهوده تضییع نفس
اویله بر علمه چالش کیم مطلوح / انی بر سن بیله سن بر کی حق
حکمت فلسفه دن ایله کذر / اولیا نسخه سنه ایله نظر
نفس پاک عزیزان طریق / ایدر انسانی قرین تحقیق
مرشد کامل اولنجه نایاب / سکا مرشد تیشور شمدی کتاب
عارف اول زاهد خشک اولمه یقین / همت ایت تا اوله سن اهل یقین
سعی قیل عارف بالله اوله کور / نائل معرفة الله اوله کور
اولمه شک مزلقه سنده گمراه / علما در علماء بالله
اوله مز واقف سر مکنون / قاری مسئلهٔ کان یکون
چونکه انا اعرف دیدی خلاق ودود / معرفتدر دو جهاندن مقصود
معرفت زینتی در انسانک / پست در مرتبه سی نادانک
معرفت دولت روحانی در / معرفت خلعت ربانی در
جاهلک معرفتی رده سبب / حشمت رس بولمدیغندن در هب

یوخسه جاهی ویرر در کیر اله / نظر ایت حالنه بر کره هله
معرفت صحبتنه دوشمه یری / اولور آتشکدهٔ خجلته یری
اولور آلودهٔ چرک خذلان / جانه علم ولباس عرفان
حق کتورمش سنی کندک بیله سن / تا که جانیله قوللق قیله سن
خانه نک لازم اولان صاحبی در / بلمین خانه سنک طالبی در
تا سنک اولمغه صاحب خانه / کیجه کوندز چالش اول پروانه
ذکر وفکرک همان الله اولسون / مشهدک اول اولو درگاه اولسون
دوزخ وجنته ایتمه نظر / صاحبین استه بول ای نور بصر
او سنک اولیجق ای روح روان / هپ سنک اولمش اولور ایکی جهان
آنی بول کندیکی بیل کیمسن سن / تا سکا اوله دو عالم روشن
ایت تکاپوی بلاد اطوار / تا بونی بیلمیجک ایتمه قرار
بیلمیشلر بونی نابینا در / کاو و خردان هم بیله دنا در
پایهٔ جاه ودل آگاه بودر / غایت معرفة الله بودر
اولمین واصل نور عرفان / تیه ظلمتده قالور سرکردان
الکلک نولدوغنی ای زر عدن / اوغرامز دائره که خوف وحزن

الکله کیم معنیٔ توحید بودر واصل اول دولت جاوید بودر
نور دیدم بالکه شکل معنا ایکی عالمده اولمق اعما
چکه کور چشمکه کحل عرفان اولمیه تا سکا محشر زندان
اودر اعماکه دکل اهل شهود اوله ابواب حقایق مسدود
حضرت فخر رسل ایتدی دعا که حقایق اوله مکشوف اکا
جمله نسخهٔ مردان خدا ویرر آیینهٔ ادراکه جلا
سمت ایت الکلمغه گفتارینی حرز جان ایلیه کور اسرارینی
طالب حقه اولور راه نما نسخهٔ مثنویٔ مولانا
دیدهٔ روحه چکر کحل خلوص نور اسرار فتوحات نصوص
داخی نیچه قدر سخن اهل الله عبدی اللهدن ایلر آگاه
رمز وایمالری روحانیدر جملهسی باطن قرآنیدر
ظاهری احکام شریعتدر هب باطنی اسرار حقیقتدر هب
وقتکی صرف ایده کور تحصیله ایکیسن داخی چالش تکمیله

در بیان شرف استانبول

ارسه نوره چرخ امید یدریرک ایدن روزنی عید
اولمه دن مهر زن گنج گهر یکدر اولمق گهر افروز هنر
علمله معرفته جای قبول اولمز الا که مگر استانبول
اینسون استانبولی الله معمور انده در جمله معالیٔ امور
نقدر وارسه اصحاب کمال هب استانبوله بولور استقلال
هر کمال انده بولور معیارینی هر هنر آنده کورر مقدارینی
انده در مرتبهٔ عز و شرف غیری یرلرده اولور عمر تلف
هب رواجینی بولور بی تشویش ضایع اولمز هنر آنده کم و بیش
بولنور جاه و مناصب آنده طرق قطع مراتب آنده
نقدر عالمی دور ایتسه سپهر بولمز استانبوله بکزر بر شهر
نقش تصویر خطوط و تذهیب هب ستنبولده بولور زینت و زیب
نقدر وارسه اقسام هنر هب ستنبولده بولور رونق و فر
حسنیله کور نیجه مستثنا انی آغوشنه چکمش دریا
ما حصل جمله صناعات حرف هب ستنبولده بولور عز و شرف
داخی وار در نیجه انواع هنر طشرهده نامی ندر بلمزلر
نه بیلور خانهده خارج دار نه بیلور لجهده کیمن اهل کنار
انده در قاعدهٔ رمی سهام انده در سنک نشانیٔ بنام
غیر طورسون ندر اول ذوق و صفا کاوله سن طائر رو دریا

بنه‌سن تخته سلیمان آسا   اوله حکمکده هوا و دریا

آنکا ایلیه‌سن بالینه   باقه‌سن آیینهٔ سیمینه

بیقصور انده مرتّب دربب   نغمه و موسیقی و ساز طرب

اوله‌سن بادی بادیه وزان   ایله‌سن برنیجه شهری سیران

اولوب آسوده روشهر و هوا   گزه‌سن عالمی بی منّت و با

بریره گلمش اولوب رودرهم   چل و پنجاه سواد اعظم

بری برینه اولوب آیینه دار   ایلمش جمله‌یی هم زیب کنار

اولمش اوستنده قایق وقف شتاب   بادباندن قنات اچمش مرغاب

حسن صورتینه غایت یوقدر   انی مدح ایتمکه حاجت یوقدر

ایا صوفیه خود اعجوبهٔ دهر   قبّه‌سی ثامن اجرام سپهر

گورمدک مثلنی بر ملکتده   اوله بو نشوه مگر جنّتده

پایهٔ تخت سلاطین جهان   خاندانگاه ملوک دوران

مسند سلطنت عثمانی   سرّ مملکت خاقانی

اولور اول خطّهٔ جانبخشاده   نه مراد ایلرایسک آماده

هر نه شی خاطره ایلرسه خطور   انده اعلا منک اعلاسی اولور

بک و پاشا و افندی چلبی   انده در جمله‌سنک منتخبی

عسکری و علما و شیخی   انده در جمله‌سنک پادشهی

عالمک انده اولور مشکلی حل   ایریشور هرنه که سعی ایلسک ال

کثرتندن بوله‌مز خاطره راه   آنده آماده اولان خاطرخواه

اولمیدی مرض گوناگون   آه الّا او مبارک طاعون

کیم چیقردی او بهشت آساده‌ن   بویله معمورهٔ غم فرساده‌ن

اعتدال اوله هواسنده اگر   غیری بلدانه کیم ایلردی نظر

هرکیمک اوله بنیادی قوی   یاپمسون غیری ولایتده اوی

اکا مانند اوله‌مز شهر و دیار   اولمز انک کبی برجای قرار

انده در ما حصل قدر و هنر   طشره‌لرده کیم اوقور کیم دیگلر

اقچه در طشره‌نک انجق هنری   حک اولنمش هنرک صانکه یری

طشره‌ده ایلمکه کسب غنا   یا تجارت یا زراعت یا ربا

قالمش شمدی بله ذرّه قدر   طشره‌لرده معارفدن اثر

اولدی ارباب معارف نایاب   دوشدی پیغولهٔ نسیانه کتاب

شعر و انشایی صنورلر نغزین   فارسی لفظ ایله چرب شیرین

بلک

عربی وار اوده مانندهٔ برف | بی اساس اولدی نه نحو و نه صرف
نیه یاررر وار ایکن پایه و مال | دانش و معرفت و علم و کمال
نخوت عجبیله مست اولمشلر | جمله‌سی پایه پرست اولمشلر
نه فضائل نه معارف نه علوم | اولدیلر ریشه زنان اسب رسوم
ویره مز و غدغهٔ عزّ و جلال | بر نفس رخصت تحصیل کمال
ینجه سجده ایدر اول اللهه | بلکه نقصان کله عزّ و جاهه
ایلمش علمی خداوند کریم | طشره ده بیروه هاله حکمتله عدیم
یوخسه ایتمزلر ایدی خلقه نظر | علم و عرفانلری اولسیدی اگر
کیمسه ضبط ایلیه مزدی مطلق | جهل زنجیرینه بند ایتمه حق
تخت دولتده اولور گرچه کبار | طشره ده خلقک ایشی استکبار
استمز کبری رجال دولت | اول فرومایه‌لر ایلر نخوت
هم صتارلر بو کروه مکروه | دولته نسبتله شان و شکوه
ینه معیارلرین بلمزلر | حدّ و مقدارلرین بلمزلر
نولدی وغی خلق کنارینه الجق | کورن استانبولی اکلر الحق
اولور ایدی کیمه مجلسه حصر | کیچنن طشره ده علّامهٔ عصر

منفطن کیچنن سر سم اولور | متکلم کیچنن ابکم اولور
بولمزادنالرینک بزمنه راه | طشره یرلرده صاتنه منصب و جاه
کوسترن طشره ده چین ابرو | انده دربانلره ایلرتک و پو
اوله مز نائل بوس دامان | کیچنن طشره ده صاحب عنوان
طشره ده جایی اولان صدر جلال | گیرمز انده الله صفّ نعال
اکابر شهر اولنمز تنظیر | تبعه اوله متبوعه نظیر
لیک اندن کیچیجک شهر حلب | بو قدر آسایشه اندن انسب
حق بودر آب رخ بلداندر | خیلی معمورهٔ عالیشاندر
مقصد هند و فرنک یا چین | بندر معتبر روی زمین
بولنور امتعهٔ گونا گون | نعمت و مال و منالی افزون
بالخصوص آب و هواسی دلکش | ساحه‌سی بهن بهاری دلکش

مطلب لازمهٔ حسن و جمال

ای نظرباز تماشای کمال | نکته انداز مزایای جمال
خانهٔ دله قومز گرد حزن | لذت نازکیٔ وجه حسن
حسن آرایش یزدانیدر | اثر خامهٔ ربانیدر

شرط آه ایله قیل صنعه نگاه / اوله شهوت نظریله گمراه

ایلمش صنع ازل آماده / شهوت ایچونده طریق عاده

دختران سمن اندام سیمین / شر علهٔ شهوته آمام زمین

قدرنک بیتدیکن آل ایله صفا / اولسون اولادکه اسباب بقا

لیک گلزار رخ خوبانه / نظر پاکله اول پروانه

آیلمه تخم حیاتی اسراف / اولمه گمگشتهٔ وادئ خلاف

اولمه برعکس طریق دهقان / ارض نامنبته یه تخم افشان

ایلمه نطفه‌یی یوق یره تلف / رحم نسواندر او لؤلؤیه صدف

نطفه در اکلینه آب حیات / صلب آبادر او آبه ظلمات

قطرهٔ نطفه که بیجا صلدر / تلف نفس قدر مشکلدر

اولمه آلودهٔ چرک عصیان / اول نظر پاک جمال خوبان

اولمه دلبستهٔ صورت زنهار / ایله گور جانب معنی یه گذار

دلبرک نقشنه اولمه مائل / اول فزا یا سنه نقشک واصل

ندر اول جاذبهٔ روحانی / ندر اول نازکی جسمانی

ندر اول حسن لطافت او خرام / او قد و چشم زبا اول اندام

اوکرش

اوکرشمه او نگاه پرفن / برگ گلدن متركب او بدن

ندر اول برلو برنده اعضا / چشم و ابرو لب و دندان کف و پا

قبهٔ عالم جاندر او دماغ / کاولدی عقل اکا فروزنده چراغ

مویدر دود چراغ حکمت / سردر کاخ سرای صنعت

گره جبهه سیدر موجهٔ جو / بسته در جبهه دو طاق ابرو

موج موج گره پیشانی / سطر سطر رقم یزدانی

دیده‌لر منظرهٔ نور شعور / مژه‌لر طایره بال و پر طایر نور

مردمک رشته‌کش قد نگاه / نقطهٔ دائرهٔ نور سیاه

پره‌لر سفت حصار گردون / مردمک نقطه نمایندهٔ نون

رسم بینی الف آنی ابد / نقش ابرو الفا دستنده کی مد

دفتر خنده حرف ممدود / مرجع رایحهٔ عنبر و عود

گوشلر در در محروسهٔ تن / مدخل قافلهٔ باد سخن

باکه سرّ د منندر صورمه / وصفی چوق یوق یره گوشک یورمه

سی و دو حرفدر اول دندانلر / کانه طولو درر دیوانلر

در دریای دهندر اول آل / که آنکله اولنور حق نوال

لب نمکدان سرخوان کمال قمیدر خلوت بستان جمال

زیور شاخ صفا سیب ذقن معدن سیم ستون اول کردن

سینه مرآت بلورین کردار ممه‌لر عکس دو چشم نظار

دستلر مظهر انواع هنر صنعت ماشطهٔ حکمتدر
پایلر قائمهٔ سیر و سفر جمله نقش قلم قدرتدر
سر معنادن اولورسن آگاه هب اوقورسن انی ان شاء الله

نهی آلوده‌کی حرص و طمع

ای نوین نسخهٔ مجموعهٔ راز غنچهٔ باغچهٔ ناز و نیاز

ایلمه کیمسه‌یه عرض حاجت اولمه خم‌گشتهٔ بار منت

دهنک خواهش ایچون ایلمه باز اولمه آلودهٔ لب حرف نیاز

صاحب حرص و طمع رسوادر کیمیای شرف استغنادر

رزق مقسوم دکل کیم زاله اولکه مقسومک اوله کیتمز اله

آب رودر بیلنه آب حیات تشنهٔ رشحه سیدر نیل و فرات

عالی ایت قیمتکی خار اولمه کورد یکک شیئه طلبکار اولمه

عبد گستنده نه وار که استیه‌سن انی یا بونی بکا ویر دیه‌سن

اوه محتاج عطا حقدر بستهٔ موهبهٔ مطلقدر

عاجزک لطف ایده‌جک حالیم وار سکا بخش ایلیه‌جک مالیم وار

لطف حق هرکسه بی منتدر کسب عبد آره‌ده بر آلتدر

ترک اسباب دکل کرچه صواب بی مسبب نیه قادر اسباب

بی مسبب سببی ایتمه طلب حکمه بیهوده یره رنج و تعب

اول عطا یاسنه حقک واثق اولدی رزقک سکا سندن عاشق

کنج کاشانه‌ده راحت خوشدر دادهٔ حقله قناعت خوشدر

بی اجازت ال اوزتمه ماله سن دکلسن اودرا علم حاله

دادهٔ خالقه خاطر بند اول هر نه ویررسه اکا خرسند اول

بیلور احوالکی رزاق حکیم رزقیکی وقتیله ایدر تسلیم

مال موقوفه دکل ارزاقک غیری یوزدن بیقورر رزاقک

اقچه ماکول دکل آلتدر ینه آخر یه‌جک نعمتدر

اولمزاتسک زر و سیمی خرمن بدل نانه ویریخ ور روغن

حکمه هیچ کرسنه‌لکده خشیت قولن آج قورمز ولی النعمت

یمه منتله اولورسه نعمت قو قلمه کل کا اوله بوی منت

سکا بر شی بریسی ویرسه اکر المه مستغنی اول ار نه یدر

لفظی اندک اوله معناسی کثیر
ایتمیه کیمسه بی اصلا دکیر

باغ دلدن یکی قوپمش کل اوله
کوش ایدن وصفی ایله بلبل اوله

بوی کل کبی اچه سینه لری
سینه لردن کیده ره کینه لری

مژدهٔ وصل کبی کوشه کله
اشیدن رغبتله جوشه کله

انی نقل ایلیه لر شهر بشهر
قاله عالمده مثل دهر بدهر

بویله اولور لطیفه نه کوزل
اولمیه شر کبی بیل خیر عمل

ایلمه کیمسه یی ذمّ و غیبت
عیبدر عاقل اولانه بو صفت

ذوقی یوق عالمی یوق لذّتی یوق
کنهی غیر معاصیدن چوق

دوستلر اولمز اولور سندن امین
نامک اکلسه ایدرلر نفرین

ذمّ و غیبت ایدر اهل بدنام
بهره مند اولدیغی یوقدر ذمام

در بیان شرف لطف و کرم

حق سنی حفظ ایده اول دغدغه دن
اوله سن ساده دل آسوده بدن

ازنکه دوز مزایای اصول
ناظر منظرهٔ ردّ و قبول

کج نکاه ایلمه همسایه لره
التفات ایله تهی وایه لره

امتزاج ایله کوزت حقّ جوار
چکمسون کیمسه یوزکدن آزار

چشمکی خاطر یکی ایله غنی
کرم ایت اولمه گدا چشم و دنی

یا مکر یار صدیقک اوله اول
بی تکلّف اولیجق ایله قبول

سندخی اکا مکافات ایله
بر عطا بیله مجازات ایله

وعده یه چست وفایی باز ایت
کیمه وعد ایدرسک انجاز ایت

ذمّت همته بیل وعده یی دین
خلف وعد ایتمکی بیل ذاتکه شین

بیوفا وعده ایله ایلمه لاف
هیچ اولور شاخ معاداته خلاف

در بیان ضرر هزل و مزاح

ای طلبکار حضور دو جهان
راه جور طرف راحت جان

ایلمه هزل و مزاحی پیشه
دوشورر دوستلری تشویشه

دوستی ایتمه لطیفه فدا
حقّ نان و نمک ایتمه هبا

اصدقایه سبب نفرت اولور
عاقبت واسطهٔ وحشت اولور

آبدار اوله لطیفه خوشدر
لیک بر سمتی یا زاتشدر

هیچ لطیفه دیمه اول سوزا وقته
که اوجی خاطر یاره دوقنه

غرض آلوده نکات سرتیز
ایدر احبابکی لبریز ستیز

دیمیه لر اکه لطیفه ظرفا
که محلّنده اوله جلوه نما

یاکلز لقمه یه باز ایتمه دهن — حصه دار ایت یدیگڭ نعمتدن
ایله حاجتلویی دوشدکجه روا — سایه کی ایله ملاذ ضعفا
کیمسه یه بغض و عداوت ایتمه — ترك آسایشی عادت ایتمه
غضب و حدتکی کوستره — کیمسه یه چین جبین کوستره
حسن حالیله کچن هر کسله — خوش دل اول هر کس و هر ناکسله
زیر دستانکی آزار ایتمه — سر تکلیفله بیزار ایتمه
اولمسون کیمسه یه یوزکدن دژم — خلقڭ بنده سی اولسون عالم
جور ایله کیمسه یی آزار ایتمه — سکا جور ایتسه ده بیزار ایتمه
یار اول دوستلره بار اولمه — سوء خلقیله دل آزار اولمه
کیمسه نڭ جوریله جانڭ صیقمه — خاطرین یایمغه سعی ایت یقمه
کیمسه یه مدعی اولمه زنهار — مدعیدن سنی صقلر ستار
غیر ایچون اولمه دوعالمده ذلیل — نه وصی اول نه وکیل اول نه کفیل
اوغرامه دائرهٔ دعوایه — باشکی صالمه قوری غوغایه
ایلین نسله غوغا و نزاع — اولور آزارکش رنج صداع
ایلمه کیمسه ایله لج و عناد — که ایدر بار عداوت ایقاد

شرایته ایلمه تحریك قدم — برالك خیرده اولسون هردم
وار مه شکوا ایله باب شاهه — سکا جور ایده نی صال اللهه
سنده ظاهر اولیجق عجز و فتور — انتقامڭ قومز الله غیور
صحت بوسینه ورود پیش اهل — یورر وار بعزم و بی تشویش اول

در بیان شرف خلق حسن

ای سر آمد گهر بحر حیات — نسخهٔ منتخب حسن صفات
سکنت خصلتن ایله اعداد — اول ملایم دل و درویش نهاد
اول غنی طبع و تواضع پیشه — صال گلشنڭ فلاحه ریشه
سکا حسن ادب و حسن سلوك — ایدر احرار حضورڭ مملوك
حسن اخلاقه دکل ارزانی — چین ابرو کره پیشانی
ویرر آیینه قلبه اشراق — وسعت مشرب و طیب اخلاق
خلقڭ رولق اثر رحمتدر — ترش رولق سبب نفرتدر
خوی بد عادت بد مشرب بد — ایدر ارباب خرددن مردود ابد
مضمر اولمز روش اطواری — هر کیمڭ کاوله تکبر کاری
غره اولمه صفت شیطاندر — رانده بارگه رحماندر

ایتمه ارباب تکبرله سخن / اول کریزان متکبرلردن
همنشین اولمق اولورسه ناچار / سن اکا ایله تواضع اظهار
عقلا کرچه شکرلر یدیلر / سکا کبر ایده نه کبر ایت دیدیلر
لیک غوغایه حقیر بیلنی / سن تواضعله صاوشدر انی
طبع آدمده اولور کبر وغرور / مرض مزمن زخم ناسور
دوشن اول وادیه افلاح اولمز / مرض نکبتی اصلاح اولمز
اولمه مستانه جاه و پایه / قرشو دورمه غضب مولایه
کبر وعجب وعظمت حقه یارر / قوله اما بو صفتلر نه یارر
بنهلک طورنه اولسون عملک / خلق ارا سینه دراز ایتمه الک
سنه ظاهر اولیجق کبر وغرور / خصم اید ظهرکی اقتدر غیور
طوتهلم چرخه ایرشمش جاهک / نه ادنا قولیسن اللهک
عنفله خلقی قپودن سورمه / کیمسیه دامن وحشت اویدرمه
نقدر جاهک اولورسه عالی / دامنک بوسهدن اولسون خالی
سکا لازم پیره یوزلر سورمک / قوله دوشمز الک اوپدرمک
کندوکه عجب تصور ایتمه / قادر اولدقجه تقصد ایتمه

وقتی دعواجیسی چوقدر صدرک / قورقرم ضایع ایدرلر قدرک
کیمسیه صاتمه صقین عز وجلال / ایتمسونلر کیمسه سنی استثقال
خلقه ویر رفق تواضعله سلام / زورله ایلمه تکلیف قیام زورله صح
سکا تعظیم اولنورسه نه کوزل / ایتمین جاهل ایله ایتمه جدل
سنه آماده ایسه شرم وادب / اولور البت مراعاته سبب
شرمدر غازهٔ روی ایمان / بیحیالق ایکی عالمده یمان
حسن خلقیله کوزت آدابی / کور حیالقده اولان شادابی
ادب آرایشی دراننک / بی ادب تابعی در شیطانک
بی ادب اولمغله اولدی حسود / درکه رحمت حقدن مردود
حشرده واقعهٔ عقبا / ساحهٔ محکمهٔ کبراده
رفع رأسه بوله فرصت قدرت / چشم تقلیبنه یوقدر فرصت
بیله دیوان خدا حاضردر / حق تعالی سرایشه ناظردر
قدرتنه نظر مولانک / فرقی یوق آخرت ودنیانک
نقصدن پاک ومصوندر باری / اولمز اللهه تغیر طاری
حاضر وناظر ایکن حضرت رب / ایلمه ترک مراعات ادب

سفها ایله مدارا ایله / انبیا قولنی اجرا ایله
انبیا مسلکنی ایله قبول / اولدی مأمور مدارایه رسول
بیمدارا اوله مزسن راحت / فخر عالم دیدی رأس حکمت
بی سبب خلقله غوغا ایتمه / ترک بارو مدارا ایتمه
اولمغه محنت عالمدن امین / هیچ مدارا گبی یوق حصن حصین
با دوش ایلمه هر بزمه شتاب / مهروش ایلمه دور ابواب
کشف راز ایلمه بیگانه لره / ویریول مجلس دیوانه لره
هر کسی محرم اسرار ایتمه / سرّیکی زیور بازار ایتمه
هر کسک قولنی صادق صنمه / جمله یی لیک منافق صانمه
کیمسه نک مدحنه مغرور اولمه / کسر نفس ایلمدن دور اولمه
اولور آلوده جرکاب ریا / یوزوکه قارشو اولان مدح وثنا
جربدن فرق ایمهم اول سخنی / که سفیهان مدح ایده کسنی
سنده ایلرسه اگر قطع امید / اوغرهمز دائره که اولسه عید
وارمه غیرک اوینه بی دعوت / اوله اما اوده اهل حرمت
واردیغک مجلس اوله اهل شاد / اولمیه انجمن فسق وفساد

دعوته گرچه اجابت لازم / اولمیه فسقی ولی مستلزم
اویله مجلس اوله مز ساکه محل / که ایده عرضیکه ایجاب خلل
اولمه مجلسده نه یرگونه خموش / وقتله گاه زبان اول گه گوش
سخنی غیرت درگهر ایت / ممکن اولدوغی قدر مختصر ایت
سوزلر که سکا دستور عمل / معنی نکته یه یا قل ودل
اولوران نه زبان بر ایکی گوش / سنده خر سویله بر اول ایکی خموش
گرچه پرگولق ایدن خفت ایدر / لیک خاموش دخی ثقلت ایدر
ایت کلامک نه قصیر ونه طویل / گوزله وقتن نه خفیف اوله نه ثقیل
سویلدکه سوزی ایتمه تکرار / یا مگر ذکر اوله یا استغفار
ذکره اولمه علنا لب جنبان / ذکر وتسبیح گرکدر پنهان
هم ریا مجلسه هم ثقلت اولور / اجری غارتزده آفت اولور
کیمسه یه ایتمه خشونتله جواب / لطفله رقتیله ایله خطاب
کیمسه نک عیبنی اورمه یوزینه / گوشکی باب قبول ایت سوزینه
ایتمه کیمسه یی قطعا تجهیل / ایتمه مخلوق خدایی تخجیل
کیمسه نک حالنه طعن ایتمه مدد / که اولور حاصلی اندوه ابد

جوهر علمی ایدن ساکه عطا / علمی گورمش اگه ده جاهلی سزا

صانعك رابطهٔ حكمتيدر قسمت عادلهٔ قدرتيدر

اولسون آرايش ذهنك بو مقال	انكسار المه يمان اولور حال
ترك آيين جفا وستم ايت	بد سخن دلشكن اولمه كرم ايت
هله نيلرسك ايا روح روان	اولمه خاطر شكن وتيز زبان
كسر خاطر كنهك اكبريدر	جمله معصيتنك بدتريدر
ايله خاطرلري تعمير شتاب	ايلمه عرش الهي يي خراب
قائل اولورمي خداوند غيور	كه خرابه اوله بيت معمور

نهي اطوار

اول كوزم نوري بو معنايه خبير
اولمز اصلا بو كنه عفو پذير

نفاق وتذوير

جمال ۲

اي ورق خوان غرابای مقال	سبق آموز دبستان كمال
ايتمه تذوير نفاقي معتاد	كه ايدر قصر وفاقي برباد
حيله يه ويرمه دروغه سبيل	ايله اول ساده دل اولمه محيل
مكر وحيله قتي مرداريشدر	اهلنك ماحصلي تشويشدر
رهنماسي عمل شيطاندر	فعلنك عاقبتي زنداندر
خير ايچون احميه برذره دمن	ايليه مكر ايله ايقاظ فتن
كنده اقرانه اراسنده مذموم	كار خير وبدكدن محروم

كسب وتحصيله اولور بدنامي	غم ومحنتله كچر ايامي
شهره در خلق اراسنده بوشيل	جانه ويرر محنتله اهل حيل
غدر وبدعهدي وتذوير ونفاق	خبث انديشه وسوء اخلاق
صفت اهل جهنمدر سب	اهل ايمانه اولنله كمدر سب
ديدي مسلم اودر اول سرور دين	خلق اوله دست ودهاننده امين

نهي الكهانه

صب وديعتدر ايا طالب كام
عرض ومال ودم اهل اسلام

رمل وتنجيم

اي نسق خواه نظام احوال	خواستكار سبب لطف ومال
اولمه قرعه فكن ورمل ونجوم	كه ايدر اهلني باخاصه شوم
اكا هر كيم دوشنور مفلس اولور	ايشي التونه اولهجق كنه مس اولور
چونكه تقديرله در جمله امور	آتيه فكرنه اولوت ايله حضور
فكر مستقبله پيشين حكمه	يوق يره وسوسه تخمين ايتمه
رملك احكامني كرچك صانمه	غيبي اقدم بيلور الدانمه
فني واريسه اگر استادي عديم	علمي ناقص سوزي كج فهمي سقيم
اولور مشئوم جمله سنك احوالي	چوق منجمله ايله رمالك

اولدوغی (یوق) برلیسی برخوردار — قوغم نسیه سی نقد ایلرسن

بسته در رمل وبجوبه ادبار — دوشوب اول دغدغه یه نیلرکن

نهی الابلش

دوشمه اول قیدلره دکله بنی — صقلسون حضرت الله سنی

٦ بر عشرت

ارکزیده که حقهٔ جان — سکّهٔ ناصیهٔ نقد روان

اولمه دلبستهٔ جام کلفام — که ایدر آدمی رسوای انام

خلق ایچینده سبب نفرت اولور — قتی بی حرمت وبی عزت اولور

ایلمه ام خبائثه صفا — که تولّد ایدر انواع بلا

شایع اولوب ایل ایچینده سکری — سکا سرخوش دیه‌لر یا بکری

الحذر اولمه صقن باده پرست — که ایدر رنج خمار آدمی مست

چونکه نهی ایلدی خلّاق حکیم — سنده اول نهی خدایه تسلیم

اولمه آلودهٔ جرم وعصیان — اولمه شرمندهٔ پیش یزدان

دوشمه دن دام گناهه عاقبت — اولسه‌ده درعقب استغفار ایت

اولیجق بعض مجالسده دوچار — ایتمه توبیخ وتعنّف اظهار

اعتراض ایلمه مستانه‌لره — اولمه طاشش اتیجی دیوانه‌لره

احوالنده کی

دخل برحاله دکلدر لایق — سکا اولور او بلیه لاحق

نیه دخل ایلریسک برکون او جام — سکا بی شبهه ایدر استقبال

کیمه‌یه جرم ایله تسفیه ایتمه — جرمدن نفسکی تنزیه ایتمه

کیمه مذنب دیسک ای جان ایدر — اوده بر ذنبدر اکلرسک اکر

غیرینک جرمنه طعن ایلرسن — کندو احوالکی کورنیلرسن

مجلس حضرت مولانا ده — دیدی فخریله بری دعواده

کورمدم روی شرابی اصلا — دهنم اولمدی صهبا پیما

حضرت قطب مدار ارشاد — داور محمیهٔ فیض آباد

عجب وپندار نه ایتدی که نظر — کاشش دیدی وکذشتی دیدیلر

عارضی کیفه صقین اولمه زبون — اولمه آلودهٔ برش وافیون

بنکیٔ واسرار دخی بدتردر — یبین انی دکل انی حذر در

آدمی مسخ ایله ناس ایلر — صورتی نا شناس ایلر

ایدر انی عقور وبدخو — بدروش وبددل وبدرو وبدگو

کیفی کلدکجه اولور کوتش خراش — کیفی کندکجه اولور وقف تلاش

صورتی زنده ایکن ایلر مرده — رنگ رخساری ایدر پژمرده

طوتالم یوق اثرندن باکی — نه بلادر لقب تریاکی

نهی آلایش زیب صورت

ای سر آزادهٔ دام صورت — خاطر آزادهٔ قید شهوت
اولمه دلبستهٔ زیب و زیور — اولمه دلدادهٔ درّ و کوهر
کرچه تقریری مقرر اما — اوله فرد درّ و کهر مرده سزا
مرده سرمایهٔ احیا ندر زر — زنده پیرایهٔ ابداندر زر
ترک آرایش نسوان ایله — زرک افزون ایسه احسان ایله
جامهٔ زرله اولوب جلوه نما — یانمه یالدزلی بحوردان آسا
جامهٔ شهوته ناپیونداول — بولنان جامه ایله خرسند اول
پاکلک کرچه کوزلدر امّا — چرکدن پاک اوله دلکده قبا
کونه کونه آرایوب کالالر — ایلمه جامه ایچون غوغالر
کیمکه کالا ایله جسمی دونه در — هرکیم اولورسه کورن دیبونه در
نه کیررسه آنی کی اقرانک — اویسون اقرانکه طرز و شانک
کندو امثالکه اویسون حالک — نقدر وار ایسه هم اقبالک
بکزه سون خلقه بساط و اتک — اعتدال اوزره کرک الاتک

اولسه سمّوره بیله مقدورک — یرینی نافه طوتر سمّورک
مرده حیوان دریسی در سمّور — عقلا اولمز انکله مسرور
کوردوکک اطلس و دیبا و حریر — بویلی بد بر کفن کرم حقیر
اولمه دلدادهٔ شان و شهرت — شهردر دلده که شهرت آفت
کورک معدود و مکرّر جامه — دوشورر آدمی قت قت دامه
احتشام آدمی مدیون ایلر — دردینی افزون جکرینی خون ایلر
مالکی ایلمه بیوجه اتلاف — اولدی مبغوض الهی اسراف
شرعله حکمتله بو تمثیل — عزّت ماله در اقوای دلیل
برکران سنکی قویرمق کبی در — قلّهٔ کوهه چقرمق کبیدر
چرخ و صرف ایله کردان ایتمک — کوه دامانه غلطان ایتمک
قنقیسی صعب ایدوکن اذعان ایت — اعتدال ایشکه میزان ایت
کوشکه بو سوزمی ایله کهر — دیّن دن پک صقین ای جانیدر
آدمی دین دکرکون ایلر — کر فلاطون ایسه مجنون ایلر
جسمی صحتده در و اخسته — داینه بندهٔ کردن بسته
وعده سی وعدهٔ تسلیم حیات — جبهٔ تکلیفی مزار اموات

باخصوص اوله غریمی شدّیر | ایسه‌مز زور دماغن تکدیر
اصلنه ضمّ اولنه فرع ربا | قامتن بار ربا ایده دوتا
امر شرعك دیو فریادی کله | زور شاهدلری امداده کله
ایسه مدیونی پامال جفا | دردمندی ایده خلقه رسوا
بولمیه دینن ادایه قدرت | اوچه چشمنده زمانی رحلت
دیندن بویله کوزم نوری سنی | صقلسون حضرت اللّه سنی
خوشدر اسباب بساطن صاتمق | دینکزی آج و برهنه یاتمق
دینه نسبتله بو بر نعمتدر | هله دعواجسی یوق راحتدر
ویرمه قرضیله صقین کمسیه مال | که اولور صکره مؤدی جدال
خلقده خشیت حق نادردر | کتم و انکاره همان حاضردر
کلمچنور ویرمه مده حقی متین | کاریدر ایلمك انکار و یمین
کیسه‌رك صکره اوزار منکامه | سکا ویرمز یدرر حکّامه
منتسبدر برینه اعیانك | حقکی استه وار ایسه جانك
جان اتر خانهٔ تسنیه اول ساعت | ویرر اول ظالمه رشوت غیرت حاشیه ٤
بنز اول ظالم اودم نفس آتنه | عزم ایدر قاضی و مفتی قاتنه

اڭا حکّام ایله تخویف ایلر | اقچه دن کچ دیو تکلیف ایلر
اکر ایتمزسه فسونی تاثیر | جوش ایدر موجهٔ بحر تزویر
دورلو شاهدلریله دعوالر | یا یمه حجتلر ایله فتوالر
هر نه ایدرسه ایدر اول مغرور | ایدر ابطالنه بذل مقدور
بویله در شمدی زمانك حالی | دوشمسون کمسیه خلقك مالی

نهی اعیان و ظلم فقرا

جمله احوالده عمرم واری | اول طلبکار رضای باری
ایتمه اعیانلغه زنهار هوس | اوسط الناس اول دولت بوکا بس
اولمغه مرجع ارباب امور | ابتدا لازم اولور ترک حضور
هم ولایتلی ایدر رشک و حسد | هم دوشر قصدکه حکّام بلد
نقدر ایلکه سعی اتسك سن | ظلم حکّامی بیلورلر سندن
ایو نامیله دوشرسن دامه | ایو آدم یرامز حکّامه
اقچه در مطلبی هپ حکّامك | نیلسون مرحمتك اسلامك
پاره‌یی اندره رشوتله برلر | علم و عرفانی و صلاحی کیم آرر
آلیجی قوش کبی حکّام زمان | آلمق استر نه ایو در نه یمان

ایلمش چشم شکار الماغه باز ... بیک ایوده نه اکا یک بر غماز
چشم حرصنده اوجیراهل فساد ... که اوله موجب اخذ و ایراد
شرعیله کوره سه اموری حکام ... یارمز قنده بولور شهرت و نام
سبب شهرتی خود اعیانک ... کورمدر مصلحتن سکانک
مصلحت کورمین اعیان اولمز ... خلقی اکا بنئه فرمان اولمز
ایچه سز مصلحت ایسه بتمز ... بتسه هم صاحبنه خیر ایتمز
بودر اعیان دیارک کاری ... روز و شب منتخب او کاری
طرهٔ طبل ستم چالدرمق ... حاکم شهره شکار آلدرمق
خلقی غمز ایتمه شهرت بولمز ... نافذ اولمز سوزی رغبت بولمز
انده ایتمزلر ایسه خوف ورجا ... رتق و فتق اهلی دیمزکه اکا
غمز و تجریم دکلسه کاری ... هیچ قدده رونق بوله جز بازاری
اولسه اعیانلغه هرکیم عازم ... هیچیا بی ادب اولمق لازم
کسب شان ایچون ایدر چوق علما ... خلقی یاشایله قاضی یه فدا
پایه سندن نیجه کورسون وایه ... انتساب ایتمیجک منلایه
خلقی قورقیتمغه چوق علامه ... دوکدرر قورقوسی اربین حکامه

زعمکاری کبی

هل و اشیاسن الوب ویرکه بیم ... ایدررا اهل قراسن تجریم
هم ویرر حاکمه هم کندی آلور ... حاکمه نصفنی یاخود ربع قالور
دیدیکم کبی نیجه تازه ظهور ... جانه ویرر او الملغیچون اهل امور
جمع ایدوب برقاچ ابو خدمتکار ... ایدر اتباعله تقلید کبار
اعتبار ایتمکیچون کندویه ناس ... کوسترر چین جبین شدت و یاس
بورجه حرجه جان اتر زینت ایچون ... صوقیلور هر دولوکه شهرت ایچون
صکره احوالی بولنجه تمکین ... اکا تحقیقی دایمن تسکین
تیز ویرر جاه و جلالینه نظام ... کتک شمدن اوتی بلسون حکام
طالع یاور ایسه بخت رفیق ... رسم تقلیدینی ایلر تحقیق
اضطراب ایلیه رک میدانده ... یر بولور محکمه هم دیوانده
رتبه سن طی ایدرک اقرانک ... اولور آخر بریسی اعیانک
قانع اولمز نیجه سی اول حاله ... قدماسن جابشور اعدا ایله
انتقام المق ایچون اعدادن ... باکی یوق فتنه ایله غوغادن
کندو قوللنمغیچون آلتنی ... اهل غرضک کیدرر راحتنی
ورد اول اوله ولایته فرید ... غیریلردن اوله اقبالی مزید

اکا مخفی سی

نافذ القول اوله و مرجع کل   خار اوله غیر یاری کندیسی کل

دوشنه بر مصلحت انی استر   دشمنی اوله ناکاه نظر

جمله تصویب ایده‌لر تدبیرین   کمسه رد ایلمیه تقریرین

ضرر ایدرسه جناسه قطعا   دیمیه کیمسه خطاسینه خطا

قول و فعلی اوله دستور عمل   ایده‌لر سوزلرینی ضرب مثل

لیک دهر اگه ویرمز فرصت   که سوره بشلو باشینه دولت

بولنور اکه دخی نیجه رقیب   ملعنتده بری برینه قریب

قومز اثیس کورمکه هیچ لذتله   اتمغه طوتمغه کرمیتله

چرخ نعمتی ویرر غوغاسز   هیچ فرعون اوله مز موسیسز

اولمدیتشنه خون بر برینه   اولمیه تا که زبون بر برینه

اولمده بیانی

ایله خصمی تصدر ناکاه   حالنی صورمه عیاذاً بالله

اولدر خصمنی یا کندو اولور   صدرک البته براو جنبی بولور

لیکن حکامه تغلبلر ایدر   سوزینی اجراده تسلطلر ایدر

التجا ایتمیجک حاکم اکا   حکم و فرمانی اولور رونقفزا

خواه و ناخواه اولور رأینه رام   حاکمی کندو ایدر استخدام

اوله بر یرده که حاکم محکوم   اوراکنک حالی و مالی معلوم

حاکم شهره ایدنجه غلبه   صغمز شهرتی شام و حلبه

او زمان کوراکنک استقلالنی   نخوت کوکبهٔ اجلالنی

سوزلرن ترش چهره سی تار (زهره)   سوزینی رد ده کیمک زهره سی وار

طوعاً و کرهاً ایدر خلقی زبون   اتباع اتمینه‌نک حالی نکون

اکا بر ایش دانشلمزسه اکر   ایدر اول مصلحتی زیر و زبر

باغ و بوستان و دکان و حمام   حصه ویرمزسه اکا کار تمام

امر و فرمان و شهود و حجت   اندن اذن اولمسه بولمز صورت

بریسی اولمسه سهواً اکنن   قالمز اخشامه اوکون بر کوتکدن

زورله خلقک الور املاکنی   زین ایدر دائرهٔ ناپاکنی

فرن و قهوه و دکانیمی وار   احتساب اوغرمغه جانیمی وار

صاف صاتمز الجنه حیله قاتر   نه بها استر ایسه اکه صاتر

شهر تکلیفنه ایتمز انصاف   ایدر اتباعنی البته معاف

عالمک انلر ایدرکن کارینی   چکدررلر فقرا یه بارینی

لعنت اول دولته کیم اوله غذا   اشک چشم فقرا صبح و مسا

عف اولور دولت وجاه وملکه — کله لم عاقبت احواله
گرچه کلم شیئه ضرورت حکمن — لیک چوقلق پیشه مز چوق سورمز
گورر الایش طول املن — بولور الله جزاء عملن
اولور اولمزسه اکر متوقرینن — کیمی منفی کیمیسی قلعه نشین
طولاشر ایاغنه اعمالی — سبب کیدر عرض وجود ومالی
سبل اولور اشک تزلزلومان — دولت وعمرینی ایلر ویران
معتدلجه بیله عرض اهلیه وار — که دینور اکه اعیان دیار
لذتی حالنده فارشمز راشه — قلمز آزاده سرین تشویشه
متعین اکا وجه ایراد — یایدر ملکی یا وقف اجداد
یا اجارات یا محصول وعقار — وجه راحتدن اولور راتبه خوار
آیده یا یلده گورر حسکامی — ذوق وراحتله کچر ایامی
اولسه اصحاب تغلبله دوچار — ایدر انکله مدارا ناچار
حفظ ایدر رفقله عرض ومالن — کچرر ذوقله ماه وسالن
بعضیلر وار اکا دخل ایلرلر — هیچ ایشه کوجه یرامزدرلر
کیمی عاجز کیمی دیر همتسز — کیمی قورقق کیمی دیر غیرتسز

اولسون استرسه بیله بی همت — کچورر عمرینی باری راحت
عالمک ذوقنی اشته او ایدر — بیلمین انی بیابانه سویلسر
سن چالش کیم اوکه سن انلردن — حکمه عیبایدن اولم دیو محن
ملحی اولمه حذر ایت اعیانه — وارمه هیچ محکمه ودیوانه
چیقمه آیلرجه درخانکدن — طشره میل ایلمه کاشانکدن
ال کتابی اله سنده ایله درک — اولمسون خارج دردن خبرک
اوقی تاریخ وحکایات وقصص — ویران نه مزایاسی حصص
شغلک اولورسه حدیث وتفسیر — نعم الایام ونعم التدبیر
اچمه سوز قاضی ایله پاشادن — سکا لازم دکل اولکونه سخن
مجلسکده برآلورسه دله — انی اسکاته چالش صنعتله
قانع اول دغدغه یه اولمه قرین — نان خشک ایله کچن تک اول امین
ایتمسون عمر کذر لقلقله — خلقدن کندک اوغورله صقله
آده لازم اولان راحتدر — قودیسونلر سکا بی همتدر

نهی آلوده کی کذب وخلاف

ای بهین نقش سراپرده جود — ادب آموز دبستان وجود

ارتکاب ایتمه صقین کذب دروغ / کم اولور صبح مقالکده فروغ
مرد اولان کذبه تنزل ایتمز / ذلت کذبه تحمل ایتمز
قنی بی عار و حیادر او خبیث / که ایده کذب ایله اغزین تلویث
کذب معدود مدر اصلح یوقدر / باب اسلامده فصلی یوقدر
کذب بد اصل فسادات امور / ارتکاب ایتمز انی اهل شعور
اوله قصدی مگر اصلاح خصوم / او زمان کذب دگلدر مذموم
یوخسه هر لفظی اوله محض خلاف / اوره بیهوده یره لاف و گزاف
اویله شخصله صقن الفتدن ٥ / نار دوزخ گلور اول صحبتدن ٥
دیدی سلطان رسل فخر دهور / بر دهندن که ایده کذب ظهور
بوی بد ایلر او اطرافه حلول / که ملک ایلمز اول صوبه نزول
تا او توز میل قدر دائره دن / اوغرامز رائحهٔ منتنه دن
اولمه منکرک انکار شدید / سوزکی ایتمه قسمله تمهید
نیجه لر وار که مباهات ایلر / کذب ایدر نقل محالات ایلر
ایدر ایتدرمگه کذبن تصدیق / قسم شدی نطاق تحقیق
علم بالذدر اولان اهل قدم / جان ویرر ایلمز الله قسم

۲۰
بلمین جاهل و نادان عنید / سوزینه ایلر قسم ایله تمهید
گورمشوز چوق نیجه بی مذهب و دین / هر سوزنده ایدر اوچ دفعه یمین
چوق یمین اهلی دگل اهل یمین / کذبنک شاهدیدر فرط یمین
بوندن اشنع نیجه دزد بدکار / ایدر اطوار ولایت اظهار
ویرمگه شان کراماته فروغ / بسط ایدر نیجه سی رؤیای دروغ
گورمز اولکس ایکی عالمده فلاح / که صاته ساخته تقوی و صلاح
اولدی آلات معاش دنیا / عصرمزده خرقه و تسبیح و ردا
فیضی یوقدر ویرر انسانه صدا / صوت و تقسیم و الهی و سماع
اگر ایتدیسه سلف اهل طریق / شمدی تقلید ایدو گنه بیل تحقیق
اگر ایتدیر در ایسه دورانی / سلفه جاذبهٔ ربانی
ینه اول جذبه گلورسه نه گوزل / کیم ایدر جذبه حقیله جدل
سوزمز زمرهٔ تقلیدده در / بحثمز زرقده در شیدده در
سکر وجد اولسون او مجذوبه جلال / کا وله مستغرق انوار جمال
یوخسه تقلید ایله هر احمق / ایمه دعوای ولایت مطلق
خردن اول بیهده گو بدتردر / انی تصدیق ایدن ایذن خردر

باخصوص اوله مدار دعوا
خلق اشیا صاته اول قرب خدا
ویره مکه زهد وصلاحینه رواج
ویره اول غله فروش طاعت
ناجی تقلید ور دأبی تقلید
یوق سیادتکه ایده انی پناه
جره ده نفسی تنزل ایده فر
علم یوق معرفت وصنعتی یوق
ایده تحصیل معاشه آلت
بر ایکی حرف تصوف قاپمش
مسلکی شعبده کاری دغلی
نه کوزل بولمش او عیار عتیق
نیجه بیعقل وتمیز وخائن
الدانوب اکه عوام بیعقل
رفته رفته اولارق شهرت یاب

قصدی تحصیل معاش دنیا
خلق استر صاته اول خیر دعا
خلق نعمت بیچاک اوله اول اوج
جنته نقد مزور قیمت
سوزی تقلید و آدابی تقلید
صارینور باشنه دستار سیاه
کاه وده طبعی تحمل ایده هر
کسبه سرمایه سی یوق وقتی یوق
زهد وتقوایی اودرد صورت
کندویی پیر طریقت یاپمش
جذبه سی ساخته سکری عملی
خلقی الداتمغه اسانجه طریق
صاته کرجک اویه دست وپاین
افتخار ایله ایدر غیره ده نقل
تکیه سی اوله ملاذ احباب

صدمهٔ غول یبن بایلر
سوره لر باینه ردی بیداد
باخصوص اوله او شخص طرار
کوره اصم لجه رؤیالر
اغزینی بورنینی ازوب بوزه رک
سوز خلالنده بشارتلر ایده
چقه بر حکم قضا بکم وکاست
کورهجومن اوزمان عیانک
مکر الدمی ایدر دامننه
تکیه سی قبلهٔ اهل حاجات
الدانورکن اکا خاصان انام
کورجانی دلق وتاجک
سنده اویمه صقین اول کمراهه
اولیا ماله تنزلمی ایدر
اولیا دیو صقین الدانمه

لاشهٔ ظلمه صونن کرکسلر
نفسندن ایده لر استمداد
نازک ورند وظریف وعیار
کوستره مقصدینه امالر
سوزده کردن قره رق کوزسوزه رک
سوی مقصوده اشارتلر ایده
اتفاقی سوزینک بریسی راست
عزت ونخوتنی دربانک
اوغرادرلرده می بر آمننه
یورر امواج نذور وصدقات
نیلسونلر اکه بکوش عوام
بوده بر نوعیدر استدراجک
صقین اول طایفه دن اللهه
ثقلت ناسه تحملمی ایدر
ساخته وصفنی کرجک صانمه

اولیاده نه ایلتی وار دلقلک
ستر ایدر حق نظرندن خلقلک

خلقه باقمز که ولایت صاحبه اول
سنور اراسینه کرامت قاپه دل

اولمش اول محو قضاء طلاق
نفس الدر فرا کا استغراق

اولیا مرده لری احیا ایلر
پیر صد سالهیی برنا ایلر

اولیا طاشه بقرسه زر ایدر
خس و خاشکی زر و گوهر ایدر

اولیا درندمای حضرت
جای ایدر زیر قبای عزت

اولیا در امنای اسرار
اولیا در ادبای ستار

موم وش کندی زمینده برپا
پرتو نوری صالمش عرشه ضیا

اولولرا آرایش چشم افلاک
اولیانک قدمی لصدنعی جاکن

اولیا درسبب حفظ جهان
اولیا ایله طور کون و مکان

روحدر قطب جهان کون بدن
روحسز قایم اولورمی ایچ تن

دیبه بر طایفه یه فخر جهان
آه شوقا ه لقای اخوان

لفظ اخوان ایله وزن حال ایت
اندک رتبه سن استدلال ایت

نه گدا اندر نه شاه بیلور
اندک رتبه سن آنبه بیلور

اولیا بویله ایکن هر احمق
نه روا یاپمه ولایت صاتمق

نه سزا رهزن حق هرزه غاد
کندین اول زمره دن اتمک تعداد

وزن ایدر مربوبنی میزان شعور
دعوی سلطنت ایتمه مزدور

اسب تازی کبی هر بر خر
سنک خارا صاتیه کندین گوهر

اولمی مجمره افروز وجود
شاخ بید ایلر به دعوی عود

کیم طوتر ایسه میاه عالم
دعوی عزت و شان زمزم

المه چوق جرأت و چوق ترک ادب
ایلمک دعوی نزدیکی رب

اولور اول طایفه نا مقبول
هدف بغض خداوند رسول

دیدوکم طرز ریا کار اندر
طور بازیچه قلاش اندر

یوخسه هر سالک درویش دکل
عاشق صادق دلریش دکل

یوخسه چوق کیمسه وار بی تشویش
اولمش اول جان و گوکلدن درویش

صدقی وار اولمسه ده اهل وصول
بس نه اندر آج چشم قبول

بولمغه بارگه حضرته بار
قالمز اغلرجا لشو بلیل و نهار

ذاتی اول شکله قویان جذبه حق
ایدر امید نه بر گون ملحق

باب حق طشره دن اولمز مفتوح
اکا باطندن ایدر فیض فتوح

اویله صادق فقراده چوقدر
بویله درویش اولنه سوز یوقدر

بولنور دلق فتاده بخیه کس — هیچ چشمنده کلمز مگس
وست اورشن ثمر عرفانه — نظر ایتمز کهر شاهانه
هله بردن دکل انکاره سزا — خرقه پوشانده کرده فقرا
ایله سن حسن نظر مجتهد اول — فقرا زمرهسنه معتقد اول
علم وعرفانکی چکمه تنکه — نفعی وار معتقد اولسک سنکه
حسن ظن ایلمز ایجاب کدر — سوء ظندن اولور اولور ضرر
کر بو معنی یه دلیل ایسته کس — صخرة الله حجر اسود بس

در بیان فرح فصل بهار

اثر تماشا کر صنع باری — ناظر کار که هشیاری
سبزه چون فصل بهار اولدقجه — سوسم کشت وکذار اولدقجه
چمن اطرافنه کاهی کذر ایت — اثر رحمت حقه نظر ایت
صانعک صنعنه اول دیده کشا — کایلمش مرده زمینی احیا
کوستر صنع چمن پروردی — سبزه دن سرخ وسفید وزردی
دل انسانده قومز کرد کهن — جلوهٔ تازه نهالان چمن
که ویرر طایر شوقه پروبال — طرف کلشندن اقن آب زلال

غنچه نک خواجه سی وار یانده — آل کاغد طولو جیرداننده
لب جولرده چمنلر خوشدر — جلوهٔ سرو سمنلر خوشدر
ویرر انسانه حیات تازه — نغمهٔ بلبل خوش آوازه
کوش قیل نغمه سنی مرغانک — اقتضا ایلدیسه انسانک
قومز آیینهٔ خاطرده غبار — نغمهٔ چنک ونی موسیقار
نغمهٔ شوخ خوش آهنک بشر — خواه ناخواه ایدر انسانه اثر
نغمه بر منطق روحانیدر — نغمه نک لذتی وجدانیدر
جان فزا در نفس انسانی — دلربا در نغم روحانی
خانهٔ جانه ویرر نور سرور — نشاهٔ نغمهٔ نای وطنبور
نسخهٔ شوقه دیکر شیرازه — نایدن صادر اولان آوازه
حظی وار کرچه اوازلرک — دکلنور نغمه لری سازلرک
لیک آمیزش اسباب صفا — ایدر انسانی لکدخوار هوا
کرچه کم نشاهٔ چوق لذتی چوق — التزام ایلمنک حاصلی یوق
ذوقن ایت تجربه اولدقجه دوچار — خانه که لیک کتورمه زنهار
انده ده عبرتله کوش ایله — لذت نفسی فراموش ایله

کرحقیقتله اولورسک سامع | اولمز اوقات شریفک ضایع
موسیقی حکمته دائر قدر | بلنه بلمینه روشندر
نیجه اسرار و ادراک ایده جک | پرکلور سینه لری چاک ایده جک
اعتبارات تقاسیم فصول | اختیارات مقامات و اصول
پرده و پیشرو و صوت و عمل | کار نقش و شعب و قول و غزل
هر بری حکمتله مملودر | جان ریاضن صورر بر صودر
نغمه یابس و حار و بارد | چشمۀ محض حکمدن وارد
هر بری بر مرضه نافعدر | ضدینی هر بریسی دافعدر
زیر و بالاسی هوادر اما | دائر اولورمی هوا کسنه‌یه اما
سنره دائر دخی وار نیجه کلام | که دکل اکا محل کوشش عوام
بو قدر ذوقن ایدن اهل رشاد | ایلسون ذوقنی الله زیاد

مطلب حسن کلام موزون

ای صفایاب کلام موزون | آشنای سخن کوناکون
طبعک ایلرسه اگر شعره هوس | سکا معناسنی فهم ایتمک بس
سخنان شعرای اسلاف | ایدر آیینۀ قلبی شفاف

ترکیده نفعی ایله باقیه بق | غیری دیوانلرینده بیت ملحق
انلرک شعری متیندر اما | غیر یرنده دخی وار چوق معنا
شعرای عجمک دیوانی | حسن تعبیر و معانی کانی
طالب و صائب و عرفی و کلیم | فیضی هندی و نظیری و سلیم
تازه کویان زمانه شوکت | معنی تازه یه ویردی صورت
صاحب خمسه نظامی خسرو | هر بری جلوه ده معنی نو
جامی و انوری و خاقانی | هر بری ملک سخن سلطانی
بلبل شاخ طراز شیراز | سعدی و حافظ معنی پرداز
سخنان قدمای شعرا | حق بودر هر بری بربندن اعلا
یوق نهایت شعرای عجمه | هب اسامیلری صیغمز قلمه
بزده وار اکثرینک دیوانی | اوقی فهم ایله ده کور وجدانی
شعری چوق قدر شعرای عربک | که او درجه سی شام و حلبک
دیده ابیاتنه ناموزوندر | انک اوزانلری دیکر کوندر
نیجه معنالری وار رقص آور | مشعل آسا دوکر اسمایه شرر
وار ایچنده نیجه اشعار کبار | که قومز آیینۀ جانده غبار

نجه بیک نعت شریف نبوی / مدحت معجزهٔ مصطفوی
هر بری قطعهٔ الماس ثمین / هر بری درّ گرانقدر متین
انتسابه چالشس اول اشعاره / اره معناسنی فهمه چاره
عربی بیلمیجک ایشس تمیز / فارسی عارفه تنها تمیز
عربیله بیلینور جمله علوم / علم اولوربی عربی نامفهوم
لغت والسنه جمله عربی / عربه قبله و قرآن و نبی
بو ایکی بال ایله ایلر پرواز / طائر شعر معانی پرداز
حکمت آمیز کرکدر اشعار / که مآلی اوله ارشاده مدار
ادب و حکمتله بولور نشو و نما / گلشن شعر و ریاض انشا
اولمسه شعر مجاز مطلق / ویره سه معنا حقیقت رونق
یوخسه هر نظم تهی و ساده / لطف معنادن اوله آزاده
تازه مضموندن اوله خالی / اولمیه توریه ایله مآلی
باخصوص اولمیه تشبیهله تام / استعارات و جناس ایهام
دیمدن انی سکوت اولادر / شعردن مقصد اولان معنادر
بقمسک اکثر سخن شاعر خام / سنبل و زلف و می و بلبل و جام

چقه مز دایرهٔ دلبردن / قد و خال و لب و چشم تردن
که بهاره طولشور که چمنه / اولشور سرو و گل و یاسمنه
ره نازفته ده جولان ایده مز / صابه وادیلری سیران ایده مز
ایره مز صید معانی بلند / آتامز غیب شکارینه کمند
لجنور معنی خایبده ایله / لفظ مشهور جهاندیده ایله
ایکی خروار دراول بیت دو تا / که اوله تازه قماشی معنا
سویله شعری تهی معنادن / آغیکی چکمه بالقندمادن
نظم کم اولمیه معنایه قرین / کندو در خاتم بی نقش و نگین
شعر بی معنی و بی ایهامه / بکزر اول جامه کن اوزره جامه
قوقوسز لالهیه بکزر او سخن / که اوله لفظی تهی معنادن
بکزر اول مطلع خالی جامه / منزدن مفلس اولان آدمه
آنی یوق دلبره بکزر او کلام / که اولمیه انده جناس و ایهام
اویله پاکیزه کرکدر اشعار / که آنی برابشیدن اوله هزار
اوله معناسی کوزل لفظی متین / خامه خاکه قویه دست تحسین
ابجودن الحذر ای جان پدر / که ویره مشرب عرفانه کدر

حسنه صرف ایله سنوز شاعر ایسک
خلقی تسخیره چالشق قادر ایسک

تیز فرما سوشق اولنور نثر سخن
نظم آنا که ایدر دوز دهن

الحذر شعرک اوله هجوله شوم
خلق بیننده حقیر و مذموم

هجوه مایل سفها در الحق
عاقل ایتمز انی ایلر احمق

هجو در قاعدهٔ خودکامی
هجو در واسطهٔ بدنامی

کسوهٔ نظمده عیب ستدر هجو
سبب ذنب و ندامتدر هجو

هجوقت سبب رد الهی
کیم اوقورسه سکا عاید کنهی

سنی اینجتمش بری فرضا دلکیر
قول له فعله قلبک تکدیر

انی لازمی اهان اهجو ایده سن
سفها ایتدیکی بوله کیده سن

انکساری تیشور قاصر ایسه
انتقامه چالشور قادر ایسه

انی سن لطفله ایله بنده
عفو و اکرام ایله ایت شرمنده

لطفدر مهر دهان اشرار
اولهلر لطف و شفق فسونکش مار

سکا بیوجه ایسه ایتدوکی جفا
سبب شرم و حجاب اولور اکا

وجهی وار ایسه بین ایکه سؤال
اولمه آتش زن کانون جدال

بلکه نادم اوله اطوارندن
اعتذار ایلیه گفتارندن

سن قبول ایله بو پندی بندن
دوستلق وار ایکن اولمه دشمن

در بیان فرح صبر و شکیب

ارشنا بندهٔ عز و جاوید
رو برو سامی عودس امید

صبر قیل ایتمه امورکده شتاب
صبر مفتاح فرجدر دریاب

صبر ایله دوست اولور دشمنلر
صبر ایله رهبر اولور رهزنلر

صبر در عقده‌گشای هر کار
ایرلیشور صبرله صبحه شب تار

صبر اسماء الهیدندر
حکم نامتناهیدندر

اولکه حکمنده شکر ایدیلر
صبر مفتاح فرجدر دیدیلر

قلبکی دغدغه‌دن پاک ایله
هر ایشک حکمتن ادراک ایله

سکا کشف اولمه باب حکمت
اولهمز سن دو جهانده راحت

از دو آجکده تحری ایله
صفین اولنمه تسری ایله

حسن خلق اهلی حقیرت کوزل
ایو چقمز سه اولور باشه عمل

نه بلا بر زنه محصور اولمق
تازه ذوق ایلمدن دور اولمق

بلکه بر چهره چقه یا بدخو
ذوقه اول شبه دیرسک یاهو

هضمی کوج ردی دخی مشکلتر
بر مصیبتدر اوکیم عمره سورر

[illegible]

یوق کنیزکده هله بو محذور / تازه دن تازه سن ال ایله حضور
نازک و نرم ایسه الماوروس / اک ایوسی اولور انک منحوس
خائن اولور اوروسک مرد و زنی / قبوارنده قورلر دوزنی
کرچه چرکس آبازه اویله دکل / اولمه انلاره ده چوقلق مائل
اعتقادنده دکل اهل فلاح / اولمین دست زنان سب و سلاح
ایتمدن رفع بنان ایمان / اولور آویخته تیر و کمان
کوله سی تیغ و تفنک استرلر / اورمغه عرصه جنک استرلر
چرکسک جاریه سی آفت اولور / آبازه قزلری بعفت اولور
سقو و نمچه و افرنج و مجار / جمله سی خائن و نابرخوردار
بونلرک بری مسلمان اولمز / نائل دولت ایمان اولمز
عربکده چوغی اولور برخو / کرچه کیم خدمته ایلر تک و پو
حسن الوجه دکلدر المه / خام سودا ره کندک صالمه
اولمغ استرسک اکرکیم راحت / کرجیدن غیریه ایتمه رغبت
کرچه کیم آغراجم تنبل اولور / جامه سی کیرلو اولور مهمل اولور
باغنک زود رسن اولور چمنی / کهنه مشتاسی اولور پیرهنی

لیک افندیلرینه صادق اولور / جمله سندن نظره لائق اولور
مستقیمانه در اطوارلری / صدقه نزدیکدر اقرارلری

مطلب مزرع وکشت وخرمن

ارنوین سنبله مزرع راز / خرمن افراز چراکاه نیاز
عمردن اولمغیچون برخوردار / اولمیه هیچ زراعت کبی کار
زرع در آلت تحصیل نعم / اولدی چون کار جناب آدم
کر او دهقان ایده ارض تزیین / اکار تسک ایتیه نیز اکاو زمین
چاک ایدر خاکی بنی آدم ایچون / تخم اکر تربیت عالم ایچون
آدمه بنده کردن بسته / اولمدیکچه اوله غم وارسته
سن حضورنده کزرسن اما / اوسنکیچون چالشور صبح و مسا
کاو چاک ایلمسه میدانی / عجبا قنده بولوردک نانی
تخم قنده اکیلور اولمسه خاک / اولمسه تخم اولور خلق هلاک
تخم ایله خاکی کیم ایلر سیراب / اولمسه بحر ایله طولاب سحاب
کرمی و سردی ادوار فصول / اولمسه خرمنه کلمز محصول
دوکمسه دائره لیل و نهار / مهر و ماه ایتمسه بسط انوار

کوزنده اولمزیدی زنک کمال — عالم اولوردی اهم آغوش زوال
مستند بربرینه ارض و سما — مرتبط بربرینه آب و هوا
سربسر نقش ابد رسم ازل — رو برو ماضی ایله مستقبل
اول و آخر آثار و حکم — بسته دربربرینه مستحکم
اولمغه وقتنه دک جلوه نما — اولور انواع ماکلده بقا
دست حکمتله طولو کوهر تر — دامن شام و کریبان سحر
دیده عبرتله اول نکران — یرکهر دامن کان امکان
صانعک قدرتیدر ایله نکاه — واقف اول سرینه سبحان الله
ایمدی سیر ایت حکم مولامی — مزرعه آخرته دنیامی
هرکشی جام جزا ایچه کرک — خیر و شر اکدیکنی بیچه کرک
بو محلی قوبالم فردایه — کلهلم اربه ایله بغدایه
ایتمه زرع علف عمری تلف — بولنور قسمت اولان نان و علف
زارعک ایکی یابانده کرک — کوزی یرده الی همیانه کرک
کندو دستیله اکن خیر کورر — غیره اکدرسه آنی غیر کورر
استقامتلو مزارع یوقدر — خائن استرسک اکریک چوقدر

الکه ویردوکلری اهب یرلر — بهمری ویرمدی مولا دیرلر
بوسنه بلکه کلور دبیو اکر — تخم ویرسک اینداخی یرلر
ربعی کیرمز الکه اکدیککک — غمنی یرسن امک چکدیکیکک
قرض نامیله ده یرلر مالک — غم خرمنکه ایدرلر بالک
حبس ایدرسک بولمزسن الکه حق — سکا تقسیط کدر درقالهجق
کندک اکدرمک اولورسه کارک — طولدر فرض ایلیه لم انبارک
اوجوز اولورسه کورنمز خیری — فقرانک نظریندن غیری
قیمتی وقتنه ایتسک کوبازار — محتکرلکدر اویوق اکه جواز
احتکارک صوکی افلاکه چیقر — بیار اول بر او یره صکره ییقر
فقرا دیدهسی ایلر غارت — محتکر کوردوکی یوقدر برکت
قرضی فائده یاخود ضرابت — سن اکا اهل دکلسن جز رابت
اکدررسک او قدر اوله روا — خانهکک المکنه ایده وفا
کلسه محصول قرادن راحت — سکا اکدرمکه یوقدر حاجت
چفتلکک داخی ما آلی یوقدر — مصرفی فائدهسندن چوقدر
اولور ایچینده ایدرسک مسکن — عیش و محنت قاریشق بر خرمن

پادشه قورقوسی خود رحمتسوز … غول ناکاه قیامت اندوز
نوبنو وسوسهٔ گونا گون … قوت و همه همکار جنون
نه بلادر نه مصیبتدر بو … نجه دولت نجه رفعتدر بو
غالبا کوردکمز پاشالر … باخصوص آصف صاحب رأیلر
کند ونفسنده نکوکار ادیب … حسن الخلق کریم الشان ادیب
ملکی آسایشم و نیک خصال … صاف دل صادق پاکیزه مقال
اکثریده علما و فضلا … دین و دنیایه خبیر و دانا
مرحمت قاعده سن مستلزم … متواضع متأدب مکرم
عاقل و دینی قوی و کامل … سوزی صادق نیتی خیر و عادل
معتقد زمرهٔ درویشانه … متوجه کرم و احسانه
واقف حال و مآل فقرا … مائل زهد و صلاح و تقوی
نجه سی صاحب پرهیز و عفیف … میلی یوق ماله اولنه تکلیف
کیمی اندیشهٔ فردا ایلر … خوفدن سوقی تمنا ایلر
نجه سی راضی دکل جاهندن … ایغلر ایکلر کیمی اکراهندن
لیک مرکزلرینک احکامی … ظلمه پیوسته ایدر انجامی

ایتمه دایره سی بیلنمز … سوزی حکم ایلمه ده الینمز
ایلمز مرتبه صرفه صعود … خاصلرنا منه جوز معدود
قالممش خاصده ده جای عبور … که ایده صرف ایده جک اقچه ظهور
انی اسلاف خراب ایتمشلر … هر بری بر بیل الوب کیتمشلر
بولمغه دایره سی نشو و نما … اکا لازم قنی چوق باد هوا
منصبی اقچه ایله المشدر … بجر دنیک دینه طالمشدر
دنیک آلمغه قات رنجیده وار … انی محتاج ادا در ناچار
یرلو یرنده بسط ذاتی … ناقص اولمز پاشالق آلاتی
بوقدر اکه دکیتمش مالی … دکل اولدیغی ربادن خالی
منصبک مصرفی خود نامعدود … هیچ اولنمز اکا تعیین حدود
مطبخ و آخور و تعیین خدم … داخل و خارج اتباع و حشم
قره قوللقچی ایله مهترلر … جو اسب و شتر و استرلر
بیرق اسمینی کتورمه یاده … شقه عقلکی ویرمه باده
اندرک هضمی دکل هیچ قابل … اولمینجه او قپودن زائل
سرکارنده اولنلر خائن … ایشلری جمله اویله آیین

لابد ایلر اوخرامی زاده / حیله ایله مصرفه هم ایراده
باخصوص اولنه تکلیف سفر / اک یقینی کوزه درهمت مقر
سفره کیتمکه عسکر لازم / عسکره مصرف ایچون زر لازم
ظلمسز اقچه یه دستی ایرمز / خلق ایسه کوز کوره مالین ویرمز
کشش ملکشه ایدر سیر عمر کذر / بوکا دولتمی دینور خاک بسر
بسلنورمی ایله کورلیل ونهار / بونجه حیوان بوقدر خدمتکار
قره قوللق مجید اولور عزت / شیر درنده اولور هر بر ایت
بیک نیاز ایتسه قبول ایتمزلر / بخشش ورآیته نفر کیتمزلر
اینجینک قورادین اوغلم حاکم / کتخدا دیرسه سلطانم
صورمده آمد شد ایدن اغالر / زعمله هر بری بر عنقالر
پاسد آخور پاسر بوابین / هر بری معتمد دولت و دین
جمله سی کورک کران قیمت اومر / هابب مکمل آت اومرغت اومر
بلش کیسه دیرسه ایدر استحقار / اونه راضی اولور اولدره ناچار
باشانک دینی ایشی غابی یوق / صرف بیکر ذره سنه طاقتی یوق
خاطری نقد کدرله مالی / کیسه سی کنج عدمدن خالی

الکلامز انی مباشرلر ایسه / جور ایدرلر نیه قادرلر ایسه
اومدیغن ویرمکه چون قدرتی یوق / ویرممک سمتنده قوتی یوق
ویرمسه خنک وشکایت حاضر / در دولتده مذمت حاضر
نشلسون بوار القده باش / بوکا دولتمی دیرم بن حاش
طوتالم صالح ایمش عاقل ایمش / منصف و عادل و دریادل ایمش
ظلمک اوینی قویوب بادهوا / منصبی المسونمی یغما
دیدوکمدر صلحای احرار / ارتکاب ایلیه ظلمی ناچار
ظلمه مایللری وار در وافر / صورتا مؤمن و معنا کافر
مؤمنک رشته مال و جانی / منعدم مرحمت و ایمانی
قتل نفسیله مباهات ایلر / کفری شمشیر ایله اثبات ایلر
نامی فرمانده نظام عالم / عالمک نظمن ایدرکند عدم
اندرک ظلمنی وارایله قیاس / واردیغی ملکده قورلرمی اساس
اغالر ظالم واج و عریان / ویرده هر بری مال المغه جان
ظلم تحصیلنه چکمش غیرت / ذکری یدر اقچه و فکری خدمت
قنده بیورلدی ایله ایت شتاب / واردیغی قریه نک احوال خراب

فکر تاراج دهبا ایلیه رک | یولده تخریب قرا ایلیه رک
نه تفحص نه خطاب و نه سؤال | کلور آمد شده مثبت و کوپال
قریه خلقینی قومز نقدیره | بند ایدر بولدیغنی زنجیره
دردمندانی دیزوب صحرایه | دست بسته کتورر پاشایه
اصلی یوق ماده نک جرمی عدیم | دکله مز کمسه ایدرلر تجریم
بوکا بکزر دخی چوق جور و ستم | چاک اولور یازسه کریبان قلم
هیچ بر ملکده دکلدر مخصوص | بو قدر بونجه بو تاراج لصوص
اوزبک و هند و نصارا و عجم | بری ملکنده قومز کرد ستم
هپ بزم ملکده در ظلم و شرور | ایلسون دفع خداوند غیور
بویله بویله ایدرک ظلم و ستم | طوتدی یوز سمت خرابه عالم
هپ عمارات جهان اولدی خراب | قوندی دهقان یرینه بوم و غراب
ملک معمور دکل یوق ایراد | ایتدی ایراده تداخل بیداد
شرعسز اولمغله ضبط امور | اختلالات امور ایتدی ظهور
زرعله طولسه زمین خالی | قوباجق یر بوله مزلر مالی
مصرف ارتوب آزالنجه ایراد | نظم عالم بولور البته فساد

سلط

سلطنت شرعله اولدی توفیق | نه اولور خصم نه قطاع طریق
شرعله کمسه یه دوشمز طغیان | ایره مز ملکه مفاسد جریان
شرعده یوق ستم غزل و عقاب | شرعله ایره مز کیم ایجاب
شرعده صیغمز طمع و بغض و غرض | ملکدن زائل اولور جمله مرض
مال و جانندن اولور هر کس امین | خصم یوق شرعده کا اوله غمکین
شرعده کمسه [illegible] ان | ظلم یوق کایده رعایا عصیان
شرعله ملک اولیجق آبادان | ملک معموره صیغشمز دوزن
شرعله اولسه عدالت جاری | بونلرک بریسی اولمز طاری
بولدیلر فتح عجمده اصحاب | کنج شاهانه بخجه تحفه کتاب
بر نیه نصح یازوب کنج خرد | دیمش ار طور ملوکه پیرو
ملک طورمز اکر اولمز رجال | لازم اماکه رجاله اموال
مال تحصیلی رعیتدن اولور | باغ و بستان زراعتدن اولور
اولمسه عدل رعایا طورمز | عدلسز چیر اقامت قورمز
عدلدر اصل نظام عالم | عدلسز سلطنت اولمز محکم
کوش ایدوب حضرت فاروق کزین | حسن مفهومنه ایتمش تحسین

دیشن ایل معدلت آموز کرام — حکمت و شرعه موافق بو کلام
ملکده زلزله غفلتدندر — ترک احکام شریعتدندر
باغبان ایتمیجک چشمنی باز — باغنه هرکس ایدر دست دراز
صاحب باغ اولایدی اویانق — چشمه اولمزدی باشندن بولانق

مطلب نهی قضا و قسمت

ای طرازنده ایوان خصال — وی فروزنده دیوان کمال
ایتمه زقوم جحیمه اقدام — الحذر الحذر اولمه قمقام
اولمه دندان زن اموال یتیم — ایتدی نهی آنی خداوند کریم
اولمه اللهی سورسک قطعا — طالب راه قضا و فتوی
جاهلک قطع طریقی آهون — رهزن شرع شریف اولمقدن
هله فتوایه قارشمه تزویر — مجتهد قولنی ایلر تحریر
قول فتواده بو بحث یوقدر — چوقده تحریف شریعت بوقدر
کاه اولور انده وقوع تحریف — صدر اقوایه کچر قول ضعیف
عصرده لیک قضا مشکلدر — حکم حق اولمیجق باطلدر
بو زمین ساده دل بیفطنت — صانور اول فتنه‌یی حقانیت

سد ابواب ودکاکین ایلر — بانی شهرت یولی مقلبین ایلر
نه طریقیله اولورسه او محیل — بولور اجرای فساده تسبیل
شرع نامیله تقسیملر ایدر — بکی و پاشایه تقسیملر ایدر
حاکم عزوفک اولور ظلمنه سد — کندینک ظلمی ولی اندن اشد
کندو افزونتر اولور پاشادن — اشته مقصود بودر غوغادن
عسکرینک هله حالی معلوم — باقیشورلر اولورلر مظلوم
انده ظلم مدار اولمشدر — جمع اموال شعار اولمشدر
خادم شرع ایکن اماکه قضات — ایتمز ایدکلری ظلمی حشرات
جلبنه آلت ایدر تقوایی — مدد ایدر حاله ید بیضایی
روزه سنی خلقه ایدر نردبان — طعنه دن طاعتینی حصن امان
کیسه کیسه آلنان مال یتیم — توتون ایچمکچه دکل جرم عظیم
جمع ایدر کیسه‌سی مال انبوه — توتونک کیسه‌سی اندن مکروه
دخل ایدر که کیسه‌یه توتونه — باقر او غلنلرک اماکوتونه
توتونک ذاتی سوم اما — اقچه سن الور اولنده دعوا
دخل ایدر کورسه اکر خاتم زر — زرک اماکه کراندر زن ار

کیسه اطلسله قوچ محبوبی … طونمز اطلس گیبی مکتوبی
رشوتنک دینی قویبش محصولی … کیم اوله ایتمیه محصولی قبول
ارض حجت نه گوزل مسکن اولور … جزئی بردن قتی چوق خرمن اولور
حیف صد حیف شروع نسا داب … تیشه رشوت ایله اولدی خراب
ظلمه دستنه دوشدی اخفا … شمدی سررشته شرع غرا
لعنت اول ماله که شرعی صاییز … حکم مولایی قویوب ترک ایده یز
حقی ابطال ایدرسن رشوت ایچون … دینی ماله دیگرسن دولت ایچون
بونی فکر ایتمیمسن ای گمراه … که شرفله بودر اول شرع الله
انی تعظیم ایله جبریل امین … ایندی آلتبش خزاینه
که حقک قوللرینه خیر انام … ایده ابلاغ امور و احکام
سن نه رو ایله یورسن ظالم … هیچ دیمزسن نیجه اولور حالم
ارتکاب ایده می بو خسرانی … حضرت حقه اولان ایمانی

نهی بازیچه نرد و شطرنج

ای گرامی گهر بحر کمال … اولسون آویزه گوشک بو مقال
ایتمه بازیچه یه قطعا رغبت … اوله بازیچه دست غفلت

اولمه دلداده نرد و شطرنج … که اولور آدمه سرمایه رنج
علمی جهلندن اگرچه خوشدر … شغلی بیهوده مآلی بوشدر
باری اول علمه چالش مردانه … یارآیه پیشکه یزدانه
واریکن مصحف و ذکر و صلوات … ایتمه بازیچه یه صرف اوقات
محض لطف حق اولان گنج نفیس … حیفلر کیم اوله مصروف هوس
بودر اکله واریسه عرفانک … دم غنیمت دیدوکی یارانک
حیف کیم مایه اوقات نفیس … اوله غارت زده شغل خسیس
مکر ایلیدر اولده ناسه … اولمه بسته عمل وسواسه
لعب و لهوک صوکی وای ویلادر … واریسه فایده‌سی غوغادر
گرچه آسایشه بر آلتدر … وقت اولنسه عجب غفلتدر
خنده بالقلقه لهو اندر لهو … لج ویا عربده سهو اندر سهو
طفل نوساله سزادر بازی … ایله کودک ایله انبازی
عادت مرد و سزاوار رجال … علم و عرفان و عبادات و کمال
اولمز ارباب دله حالت خیز … استخوان پاره خشک و ناچیز
برزمان اولده اولوب نایل جان … گزر اوینار دی اسنک گیبی انسان

سکا عبرت ویره جک یرده فنا   سن ایدرسن انی آلات هوا
لعبه مستغرق اولان کودن اولور   کسب دنیا یه بیله رهزن اولور
عملک اوله تعصبله ستیز   کیش و مات ایله نجه عمر عزیز
درکشاد ایتمکه ویرمز فرصت   ششدر دهردن یوقدر راحت
دوشمش ایتدی ایله زار اولمه   یلوا روب برکه خوار اولمه
گرچه عبرتله بقان اهل نظر   ایکی زاره دیدیلر شمس و قمر
ششدری شش جهت کون و مکان   بونلری لیل و نهار دوران
بونلرک تابعی خود جنبش زر   نیر بنه نته کیم لیل و نهار
ذهنی تشحیذی ایچون بعض کبار   ویردی شطرنجه ابا حیله قرار
بو العجب نقشدر الحق شطرنج   سر ایله طولو بطلو کنج اندر کنج
جمله بازیچه لرک احسنیدر   خانه لر فکر اوینک روزنیدر
نجه منصوبه دوشر ذوق انکیز   نجه بازیچه کلور حیرت خیز
شبهه یوق ذوق اولنور سیرندن   کلمز اول ذوق و صفا غیرندن
سفره سی صفحۂ نقش عالم   صورت معرکۂ هند و عجم
بر برینه متغایر لات   بر برینه متخالف حرکات

نجه مز هر برسی حدندن   چقه مز هر برسی سدندن
اصلی برلیک مخالف صورت   صورته ایتدی ترتب حرکت
آت قوبار ردیفی زمان گرد خیال   فرز خود کامه اولور نیک محال
ایدر اولورسه بو بازیچه نکون   بر پیاده شه دورانی زبون
ایلک عکسینه بعض آلات   شاه چوبینی ایدرشه دخی مات
عقلنک صورتیدر استادک   اوستادر تابعی استعدادک
الکنک بو قدر اویونزن خبری   ظاهر استادینک اندۀ اثری
بوکا دائر نجه چوقدر دخی راز   کشف بشلنسه اولور قصه دراز
لعب و لهو اولدیغنه دنیانک   نقضی شاهد ایتیشور قوانک
جمله بازیچه ده وار سر غریب   فتح اولور هر کیمه اولورسه نصیب
نادردر
لیک اصحاب نظر قاصر الّا   اوینیان ذوقیچون اوینارنی
اهل لعبک نظری قاصردر   بیلسون ذائقۂ عرفانی
بو شهوده دوشورن رغبتنی   بولهمزلر اویونک لذتینی
لعبه محتاج دکلدر عارف   بتره بازیچه سز اولور واقف
ابتلا مرتبه سنده نجه لر   اویومز صبحه دک اوینار کیجه لر
دوشر آرایه تعصبله عناد   حدن تفسیده ایلر امداد

قویر خصمی ایله دعوا نیبی ‏ اونودر آخرت و دنیا بیی

کندی دعواکن صدر لجلاج ‏ خانه ده اهل و عیالی قالور آج

بکیلور سه اولور احوالی خراب ‏ خلقه دشنام لیسه ایدر جواب

بنجه سر کندویه دشنام ایلر ‏ کندوسن مسخره عام ایلر

دوقلکده نه چقر محنت اولور ‏ سیر ایدنلر اوصانور ثقلت اولور

ظن ایدر ذوق بونی چوق احمق ‏ مبتلا ایلمسون کمسه یی حق

علم تحصیلنه کلدیکچه کلال ‏ ذهنی تشحیذی ایچون اولدر حلال

اولمیه لیک توغل دائم ‏ کاه بر چیده اوله که قائم

مجتهددن بو قدر در رخصت ‏ ایتمز اوقاتی وقف غفلت

بو قدر وار اهله شطرنجه جواز ‏ شاشر ره لیک اکا ایتمیه آز

بزمک اول لعبدن اولسون خالی ‏ چونکه جایز دکل استعمالی

مطلب خواجگی دیوانی

ایر قلمرن کتاب آمال ‏ نظر انداخته حسن مآل

کر استنبوله دوشرسه سفرک ‏ منصبه ایته تعلق نظرک

اولمه رهبر ده تدریس و قضا ‏ قضیعکرده اولورسک فرضا

صاکنه زنهار آنی راحتلی طریق ‏ امن و آسایشی یوقدر تحقیق

او طریقک خطری بیحد در ‏ انتظار آملی ممتد در

سلسله قیدی اوزون سودا در ‏ بابه لر موصله غوغادر

اول حالی ضرورتله کچر ‏ کرچه کیم اخری غوغاله کچر

اول آخرینک راحتی یوق ‏ غولدن منصبنک راحتی چوق

اللیدن صکره اولوب اهل عذر ‏ حومیله طلب و شادکیدر

عزم ایدر اینمکه منصبده صفا ‏ اکا ده ایلریه عمری وفا

نقد تحصیل بنیا ایک کرک ‏ نائل اولنجه نلر چکمک کرک

ضعف تن نقص قوا هنکامی ‏ طی ایدر جاده مصر و شامی

ادلیجی قوت ذاتی زائل ‏ اولور اسباب هوایه نائل

ایدر اقصار بلاد کفری ‏ صورمه یوللرده که خوف و خطری

وارسه ده منصبه راحتمی کورر ‏ باشنه غوغاده سلامتمی کورر

اهل بلده ایله سودا ایلر ‏ که مدارکهی غوغا ایلر

دنیوی دینیه ایلر همت ‏ اخروی دینی قالور در دمنت

دو کلور غول زمانده سکات ‏ اکا چاره دیروب ایتمک سکات

برنجه منصبه ایلرسه سفر
حده هفتادی ایدرسنی گذر

حکه استانبول اولور صدره کلور
طی اولور روز وشب قدره کلور

راحت ومحنتی صدرک معلوم
طول اسایشی امر موهوم

انده ده یوقمی مکر بیم خطر
ایدررلر ردکسه کاهی سفر

برکون الدن چقر صدر فقیر
اولور اخر وجع صدره اسیر

قرقله گرچه ملازمسن سن
اوقیوب یازمغه عازمسن سن

بودر احوال طریق ایله شکیب
ایده حق خیرلوسن که نصیب

بیلورم اهلی دکلسن اما
اولمه جویای طریق امنا

مال میری یه قارشمه زنهار
ایلمه عیش که میری بی مدار

بی خیانت ایده مزسن حرکت
کورمز ارباب خیانت برکت

مال الحیذه بهیمه سک الیتش تیمز
بیر الیسک صکره بهانه کتمز

قو صدررلرانی هنکام حب
باخصوص اوله خصومک کتاب

بن امینم دیبو ابیج اولمه اکن
کیم صایه میری ایتسکده کمین

تولیت جانبنه میل ایتمه
خانه کی یازده سبیل اتمه

ایلمه مالنی وقفک اتلاف
کیرسون جیبکه مال اوقاف

شرط واقفله قناعت مشکل
ایتمسک وقفه خیانت مشکل

متولیلرک احوالی تباه
حق حضورنده اولور روسیاه

طوتهلم کوردی حساب کتاب
نه ویرر واقفه محشرده جواب

انجذاب اوزره ایسه منصبه جان
حق ویره اوله سن اهل دیوان

کورمدم بن هله بو دولتده
خواجه لکلر قدرین راحتده

جمله نک معتبر اسافی
منصب خواجکی دیوانی

خواجه لکدن بری اولور نصیبه
سور روشن کوزکه ایتمه شکیب

عزت اولمز او قدر یاکمده
چوق شرف قدر هله وجد آمده

هب کمال اوزره اسس دولت
عزت ورفعت وشان وشهرت

جمله نک معتبر ومحترمی
جمله نک منتخب ومغتنمی

غیرلرد کلودخی زحمتی یوق
بیه اول طائفه دن راحت چوق

باخصوص اوله پسندیده صفات
اکا منضم اوله معموری ذات

عقل وعرفانی اوله علمی اوله
ادب ومسکنت وحلمی اوله

استقامتله اوله معرفتی
پاک ومستحسن اوله هر جهتی

اولمیه طعنه یه اطواری هدف
منصبه ذاتی ویره عز وشرف

اعتماد ایده ملوک و وزرا
اعتبار ایده صدور و وکلا

اوله غیرتکش دین و دولت
خیرخواهنده ملک و ملت

بوندن اعلا دخی دولتمی اولور
مرکز امن و سلامتمی اولور

حق ویره او کسن اهل کرم
خواجه‌لکلرده دیانتله علم

نهی آمیزش قید اکسیر

ای زرناب عزیز الخلقت
معدن آرای جهان حکمت

کیمیاسازلغه ایتمه شغف
ایلمه مالکی بیهوده تلف

اولمه زنهار بو سودایه اسیر
اوله‌جق حال دکلدر اکسیر

یوق یره ایتمه تهی همیانک
پوتیه قویوب اریتمه جانک

کیمیا کار نه صنعت صانمه
مبتلا انک سوزینه الدانمه

اسمی وار جسمی ولی ناپیدا
کیمیا ایله جهانده عنقا

مالیچون مالکی سوزان ایتمه
حاضرک نائبه قربان ایتمه

بوته‌لرده کله فقر و فنا
نی ظن ایلمه آلات غنا

جامه کن قبه‌لری ایتمه قبال
که مس ایده تبدیل لباس

کیمیا صانمه که صنعتله اولور
معجزه یله یا کرامتله اولور

بو کوکرد کومور ایله اولماز
کار حق نار ایله صورت بولماز

دهن و زرنیخ و کوکرد و زیبق
مس اولسونمی مدار رونق

اکا نه قرعه نه انبیق کرک
او نقدر اکا توفیق کرک

چونکه غم جکرین خون ایتمش
کیمی کوردک ایشن التون ایتمش

قالور ارباب چقه طره‌سی
الینک کیری یوزینک قره‌سی

صورتن ایتسه‌ده فرضا تغییر
صنعت اولور اکا دینمز اکسیر

رنکنه صنعتله ویرسه ده تاب
قیزلین تیز چقار رسیماب

نقدر چکسه ده تغییره امک
فاش ایدر سر نهانینی محک

بولسه رنک ذهبیت تمکین
هیچ تحقیقی اولورمی ممکن

قلب اعیانه اولورسه امکان
کیمیا فعلیده اولور آسان

قلب اعیان و حقایق چو محال
کیمیایی دخی بیل محض خیال

بشقه کوکبلری وار سیم و زرک
اولسون اسرار خدادن خبرک

بولنن اول کوکبی تسخیره توان
اول ایدربلبه قلب اعیان

اولیانک ده بودر اطواری
یوخسه صنعتله دکلدر کاری

اوله فر قوت قدسیه‌سز ایش
مالی یقمه یوری چلمه تشویش

اولسیا ایدر ایدرسه مسی زر — قدرت حقله نه استرسه ایدر
ایتمز آنی کوزه در اذن خدا — انلرک مشهدیدر عین رضا
بو زمانده اولورسه اکسیر — اولمز آنی نظر شاه وزیر
اهل دنیایه دیزران ملوک — اهل عرفانه امیر آن سلوک
مبتلا در قتی چوق کسه بوکا — بریسی اولدی اما که رسا
کیمیا ایتدی چوغنی سرکردان — قلب ماهیته خود یوق امکان
خانماننی بوشدوب نیجه امیر — خام سودایه دوشوب اولدی فقیر
دوشروب نیجه لرنده آدمه — کیردیلر مالدن اوزکه ذمه
بکزر اول کیف خور مغبونه — دوشورر غیریده افیونه
ایلیوب زیر زمینلرده مکان — بیم تصدقندن اولورلر پنهان
قپانوب شپره وش کوندزلر — چقامز حقیقیج یلدزلر
یریدر زیر زمینده زندان — برهوا داری کورک برسندن
اهلی یوق اوکرنه حال وقالن — صرف ایدر تجربه یه اموالن
چوریدر بر عمله خیلیجه مال — بوله مز آنده نه حال ونه مآل
عیزی بر طبخنه باشلر ناچار — بلکه اجزای دکر له نه کار

بو عجب چوغنی دکل طالب مال — کورمک استر نجه اولور صورت حال
کاه تکلیس وکهی استقطار — آزمایشله کچن لیل ونهار
حل وعقده چالشور شام وسحر — که بوله دسترس شمس وقمر
کیمیاگر سوزیله سیر اولماز — اصطلاحاتیله اکسیر اولماز
برج ناریده ایدرسه پرتاب — اوچامز اوج حقیقتده عقاب
ناریله عقد ایدک اولور عقد عجب — دستنه نیشتر اورسه عقرب
طین حکمتله یاپلمز بو بنا — ایدر اجزاسنی تصعید هبا
کیمیا وقعه سی چوقدر اما — بری مشهوردر ایله اصغا
بر زمان الجره مکر بر عیار — ایلمش بر نجه التونی غبار
ایدوب آمیخته بر چند اجزا — قومش ادینی طرا موخطا
صاتمش اجزا دیو بر عطاره — المش اول وجهله بر قاچ پاره
عرض حال ایدوب اول شهرک شهنه — ایلمش وضع جبین درکهنه
دیمش ای پادشه عالمکیر — بنم استاد فنون اکسیر
بیوریلورسه قولکه حسن نظر — ایده یم کنجلکی پر کوهر زر
شبهه ایلرسک اکر ایتمده باز — لله الحمد در تجربه باز

بر نمونه ایده یم سکا عیان — گلندی چشمکله گوروب صکره اینان
بو سوزی ایشیدیجک شاه کرم — میل ایدوب خاطری اولدی خرم
دیدی گوستر گوره یم صنعتکی — بیله یم مرتبهٔ قدرتیکی
یازدی بر دفتره برقاج اجزا — بر نیک اسمی طرامون خطا
دیدی آماده ایدک بونلری هب — هم گوستره یم سکا بو شب
شاه امریله سکردوب خدام — الدیلر جملهٔ اجزایی تمام
اولمدی لیک طرامون پیدا — دیدی اکسیر گرای ملک آرا
طراموندر بوکا جزء اعظم — کیمیا اولمز اولمزسه اتم
شاه تاکید ایله ایتدی فرمان — که بولنمق گرک البت بوزمان
بری بیرینه گیروب عطاران — ارادیلر آنی دکان دکان
عاقبت بری دیدی بر اجزا — بنده وار نامنی بلمم اما
گتورک بلکه اودر مقصودی — دخی یوق شهریمزک موجودی
کیمیاگر گوریجک دیدی بلی — بودر اکسیرک اهم عملی
گیردی تنهاسیله بر جایه — اوردی حیله گوزوکین اجزایه
ایدوب اجزایی عجله اتلاف — قدرینک قعرینه چوکدی زر صاف

بو نه یه قویوب ایدوب انجلا — بر سبیکه زری ایتدی پیدا
عقلنی الدردی گوروب شاه جهان — دیدی تحسین ایدوب ای زبدهٔ جان
آفرینلر سکا هم صنعتکه — فن اکسیرده اهلیتکه
لیک وارمی بونی تکمیله سبیل — طرامونی نیجه ایتسک تحصیل
دیدی اول رند اکسیر نما — ایتمک استرسکز ملک خطا
دیدی شه بلنیه مگر سن گیده سن — غیری بلمز بو ایشی سن ایده سن
دیدی فرمان سنکدر شاه جهانم — ایده یم بولکه جانم قربان
ویردی اول شاه اکا چوق مال و منال — ایلدی شهر خطایه ارسال
الدی اول گنجی او رند عیار — گلدوکی سمته ینه ایتدی فرار
گنجه نائل اولان اکسیری شیدر — اوکیدشدر که گیدر داخی گیدر
بو خبرله طولوب افواه جهان — اولدی حیران عقلای دوران
وار ایدی انده مگر بر درویش — عالمک بحر دیندن دلریش
قنده گوش ایلرسه بر حمق — دفتره عادتی ایدی یازمق
گوروب اولدیغنی شاهک سفاهی — دفترک باشنه یازدی شاهی
ایشیدوب شاه انی ایتدی حضار — دیدی ای نامکش ناهشیار

سویله واقعی بو تحریر ایتک
حمقه وارمی سنک اثباتک

دیدی بر دزدک مجهول الحال
النه کیرمش ایکن مبلغ مال

بر دخی سمتکه عزم ایتسونمی
عقل و دانش بونی جزم ایتسونمی

بو قدر مال ایله اول فرزانه
کلمز اول اوله مکر دیوانه

کینه دن خاطریکی صاف ایله
یازمیتمی سنی انصاف ایله

دیدی شیء یا کلیجک نیلرسن
اول زمانده نه جواب ایلرسن

دیدی شاهم وارانک اسافی
سنی بو زوب یازارم بن آنی

هله بن بیلدوکم ای جان پدر
دخی اعلم وار ایسه بن بیلمم
پدرک پندنی کوشنه کهیرات

علم اکسیرده الحق بو قدر
اوداه اعلم دکل الله اعلم
دوشه جک دردد کلدر حذر

در بیان ضرر نقل کلام

ای سبقخوان کتاب الفت
ادب آموز رسوم صحبت

ایتمه زنهار صقین نقل کلام
اولمه یازنک کلام و نمام

صاتمه بر قاعده دلالی
کیسه کوشه کیرن اقوالی

اولمه رافع علم وسوسه
بری بیرینه دوشوره ناسی

دهنک ایتمه ممر اقوال
دکمه سوزلر سکا نقال مقال

بر مدن برمه کتورمه سخنی
ایله صندوق امانت دهنی

دهن کوش امانتکار ایت
کر صورلرسه دخی انکار ایت

حسن دیندر دیدی شاه معنی
ترک لایلزم ما لایعنی

نقل مجالس ایدر ایراث فساد
ویرر اسباب مصافاته کساد

قوپارر فتنه و آشوب و جدال
کاه اولور بلکه مؤدی قتال

کیمده اولسه متمکن بو صفت
اولور اواره کوی محنت

اولور امثال ارسنده مذموم
هم من خلق شمار ایلر شوم

وار دیغی یرده سکوت ایلرلر
صقنک کلدی منافق دیرلر

سارق سمعی و جاسوس پیام
دزد چابکرد کالای کلام

نقل مجالس اوله بی صبر و شکیب
ایتمسون کمسه یه آنله نصیب

خواجه مسئله آموز ادب
دیدی مجلسلر امانت در هب

عیب در صد عیب که اهل اسلام
ایده تحریف ترازوی کلام

بوغزی بوشن نه سبکسرلر اولور
که سخن نقلنه سرعتله صولور

تا ایتشدرمیجک او تورمز
خبرین سویلمدکجه طورهمز

نفسنه ایکی نفس جبر ایدهمز
صدد آچلمغه ده صبر ایدهمز

بوش در هرنه ایسه همیانن | باشنی اشاغی ایدر انبانن
نه ایشتمش ایسه آنی نقل ایلر | بر ازنده کیسه سندن سویلر
سر که طولومشه بکزر تمام | چاتلر ایتمزسه اگر نقل کلام
حسبی آلوده غمدر غماز | که اولور کوردیکی غمله انباز
محنت غیردن ایلر احضور | کیمده کم غم کوره اولور مسرور
دیلی قورشون دهنی تنکی تفنک | بر نفسده قوپار شعلهٔ جنک
طوره مز نقلنی ایدنجه تمام | سرعت ایله ایدر اننده قیام
نه بر مجلسه دک جانن اتار | انده ده هرنه ایشتدیسه صاتر
بو بیله بو بیله ایدرک نقل کلام | طولاشر اخشامه دک شهری تمام
طبعی بو عادتی بو کاری بودر | روز و شب نخبهٔ افکاری بودر
بر خصومت برآغوز اول اصل | نسلی اولآده سوز اولمز فصل
ایکی فرقه هدف محنت اولور | صلح اولورلر که بی لذت اولور
کر دوشه ایتدوکی افسادی دله | ارالقده صاتیلور کندی بیله
آخرنده ایشی خود وا ویلا | قتلدن فتنه اشد دیدی خدا
پیک اخبار حوادث نیجه خر | ایتمش اغزین قولاغن وقف خبر

بازایدوب کوشنی آوازه ایچون | جان ویرر بر خبر تازه ایچون
اون قونوق یردن اولاغ ایته کیدر | الور البته نه حال ایسه خبر
کیدر شهر نیه کلن اخباری | الور اچلمدن اول باری
صاحبی ایتمدن امرینه قیام | اول بیار دایرهٔ شهره تمام
قرق قونق غزلله نصیبک خبر | نائل ذوق ایدر اول در بدری
کندو عقلنده اولان بیخردان | استماعندن اولورلر شادان
بچنوز عملنجه عقل | بری بیریندن ایدرلر اخفا
در دولتده خود اول ایشی ایتمش | شایع اولمش اونودلمش کیتمش
ایکی آی ایتمش ارایرده کیدر | بونده بونلر بونی قیمتلو صاتر
نوبنو ایتمده دولتده ظهور | کونده صد کونه بونک کبی امور
کچن طشره ده اهل تدبیر | قائل اولمز بری ایتسه تقریر
حمد لله هله ای جان پدر | سنده یوقدر بو صفتلردن اثر
طرفه در بیخردان عالم | نادر اولجق بونی اکلر آدم
نیه امیدم اودر کیم الله | سنی بو غایله دن ایده نکاه
شر ایله اولمیه سن آلوده | دو جهانده اوله سن آسوده

مبحث لازمهٔ حکمت وطب

مؤمنه فرضدر ای روح روان / علم ابدان ایله علم ادیان
طبدر اقوای مهمات فنون / انی منکر دکل الا مجنون
قنغی محروسه که یوق انده حکیم / یوق جواز اولمغه اول یرده مقیم
قنغی معموره ده کم اولمیه طب / تلف نفسی اولور مستوجب
ایتمش اجزاء عقاقیری خدا / مرض و علتنه اسباب شفا
دینور اما او طبیبه حاذق / که اوله اسم حکیمه لائق
چوق فنون کورمکه محتاج طبیب / هر بر فندن اوله بر نبذه نصیب
اول حکمت والهیات لازم / نحو وصرف وعربیت لازم
هم مجرب اوله هم اهل کتاب / اوله دانای خواص عشاب
نبضدن ایله تشخیص غرض / اوله اسبابه سی جاسوس مرض
طبع اجزاء عقاقیری بیله / کشور جسمده تدبیری بیله
ایده قانون ایله تدبیر دوا / ایتمیه تجربه به خلقی فدا
ایتمیه نشتر جهلی خونریز / اولمیه راهزن عمر عزیز
شربتی ایله تسکین مواد / ایده تعدیل طبایع اضداد

دینمز اول شخصه هوسکار حکیم / کاوله بی تجربه و بی تعلیم
خود بخود طبه اوکیم سالکدر / نه طبیب اول مرض مهلکدر
متطبب قنغی شخص غریب / کچنور کندی خیالیله طبیب
بر بچه حرف طبابت قاپمش / کندوبی نقد فلاطون یاپمش
المز اصلا نظره سقراطی / کندو شاکردی بیلور بقراطی
کچنور وضع حکیمانه ایله / اصطلاحات طبیبانه ایله
انلرک ده چوغی اما که غلط / کرچکن دیر ایسه اگر زعم فقط
اصطلاحاتی سوزر معکسز / شربت وحقنه یاپار اجراسز
رطب ویابس سخنی سرتاپا / بر نبک اصلنی بلمز اما
سوز ارا سنده چاتر پاردوخار / صانور اما که اسامی دیار
ظن مفرد له ایشتسه کلمات / دیر مرکب ویا لریوقمی ذوات
دردر یا اقچه یاخود شهرتدر / فن حکمت اراده آلتدر
زعمنجه اوکره نه مز اهلندن / اولدر خسته لری جهلندن
قنده کیم خسته کوره بی پروا / یاپیشور نبضنه اما بیجا
قبض فرق ایلیه مز لینتدن / صفرتی اکلیه مز حمرتدن

ایلمز فرق سفوف و معجون / صانور افیونه دینور اقیمون
ایدر انسانی می مرکله مست / بیتور عمری درختنه شکست
کورسه قاروره میانه نوظرف شراب / شاخ حجامی صانور کاسهٔ آب
ویرر اسهاله تلیینله کشاد / قبضه امساک ایله ایلر امداد
رنج سودایه ویرر بادنجان / قان الور قنده کورسه پرقان
بیدر رخسته یه باقله لبن / قوخوزر درد سره مسک ختن
یخ ویرر ابتسعاله تدبیر / بیدرر خار فراجه انجبیر
بیدر رخستهٔ حمّایه عسل / درد چشمه اقیدر آب بصل
بویله در شمدی طبیبان زمان / اکثری جاهل احوال بدان
اقتضا ایتمیجک یوزنکه / تخته تجربه ایتمه بدنک
اقتضا ایدوکی دم بی تأخیر / رأی حذاقله ایله تدبیر
ابت مدآوا بولیجق استاد پز / وزن قیل رتبهٔ استعدادینی
رنجه کافی سکا طب نبوی / طب شافی حکم مصطفوی
معده یه دیدی رهین بیت الدا / حمیه حقنده دیدی رأس دوا
ایله بو قاعده یی پیش نهاد / ایتمه زنهار بو مقداری زیاد

ایله پرهیز محافظه بدنه / کیرمسون خصم مرض حصن تنه
فصل نیسانده که فصد و لینت / اولدر سنو جب حفظ صحت
چارشنبه گرک شرب دوا / عملی معتدل اولسون اما
فصد سه شنبه ده درر روح روان / الّلی درهم قدر اولسون جریان
حقنه دلیننک نفعی کثیر / علل معده یی دفعه اکسیر
بونلرک ایتمه دراسنده کذر / شربت حاره دن ایله حذر
حق سنی ایتمیه محتاج حکیم / طول عمر ایله ویره طبع سلیم

مطلب لازمهٔ خیر دعا

لله الحمد تمام اولدی سخن / اچالم ادعیهٔ خیره دهن
حضرت حق سنی معمور ایتسون / غصه دن خاطرکی دور ایتسون
اوله سن غرقه برخوردار / ایده سن عمر طبیعی یه گذار
خیر ایده حضرت حق الحاکم / اعتدال اوزره کچه ایّامک
ویرسون الله سکا عمر دراز / اوله سن علم و عملده ممتاز
اوله سن قائم محراب صلاح / بوله سن مرتبهٔ فوز و فلاح
اولمیه خلقه و حقه مغضوب / سنی الله ایده محبوب قلوب

مسلکک اوله رسوم آداب — خلق سندن ایده لر شرم و حجاب

آستانک اوله مأوای سرور — خاندانک اوله مشتاق حضور

جمع اولوب خانه که خیر و برکت — کیرمیه کیسه یه مال رشوت

لقمهٔ زهر ربا یمیه سن — نه کوزل باد هوا دیمیه سن

شکر عون مددکارک اوله — صانع کون نکهدارک اوله

اوله سن دغدغه دن آزاده — اوله هر ایستدیکک آماده

زر ایچون چکمیه سن رنج و تعب — نعمتک اولمیه محتاج طلب

ایریشه نعمت حق بی زحمت — حاسدک کورمیه روی راحت

بوله سن نعمت بی سعی و عمل — کوره سن راحت بی جنک و جدل

احتیاج ایلمسون دستکی پست — بخش ایده سن اوله سن بالا دست

دهنک خواهش باز ایتمیه سن — تکریدن غیره نیاز ایتمیه سن

کشف راز ایتمیه سن بیدرده — التجا ایتمیه سن نامرده

هر نه ایتسه تعلق نظرک — اوله آسان اوله ما حضرک

غیرک اوله نه قدر شاهی — بوله سنده انک اعلاسی

باصله چشمی بر اشک ایتمیه سین — کمسنک حالنه رشک ایتمیه سین

قلبکه بولمیه مدخل اوهام — کوزلرک کورمیه کرد آلام

دوشمه اول محنته کیم آه ایده سن — کورمه اول غائلی اکراه ایده سن

کمسه دن چکمیه سن رنج و تعب — دستکیرک اوله حضرت رب

خاطرک اولمیه پامال ملال — ایرمیه دولتکه دست زوال

هیچ خمیازهٔ غم چکمیه سن — عمرک اولدقچه ستم چکمیه سن

سنکه میل ایلیه لیک کوهر اوله — طبرغه آل اوز آدرسک زر اوله

فتح اولوب مخزن کنج غیبک — نقددن اولمیه خالی جیبک

اولمیه مصدر خواهش دهنک — کوستر ناز مآل سخنک

مالدن اولمیه خالی بوجاغک — ناردن اولمیه خالی اوجاغک

لطفدن غیری یه دست آچمیه سن — خلقه لطف ایلمدن قاچمیه سن

لبک اولسون سخن آرا کرم — دهنک ماشطهٔ لفظ نعم

جوع اوله مالکله اولادک — آرته اولادکله ایرادک

مظهر موهبهٔ حق اوله سن — ایو اولاده موفق اوله سن

کورمه دردسر و چشم و دندان — اولمه محتاج حکیمان زمان

خلعت عزت اوله دوشکده — شاهد عافیت آغوشکده

زیر رانکده اوله توسن کام
اوله سن پابل کلکشت مرام

وارہ سن سیر کل و یاسمنه
باغدن باغه چمندن چمنه

ملک کلزارک اوله بادنسیم
وقف اوقافک اوله ناز و نعیم

اولمیه باغ دلک پژمرده
کمه دن اولمیه سن آزرده

خاطر خصمکی ویران ایده حق
جمله مشکلکری آسان ایده حق

دشمنک داریه پامالک اوله
خلق پروانهٔ اقبالک اوله

کمه دن کورمیه سن چین جبین
نولدیغن بلمیه سن آه و انین

دشمنک خنده یه حسرتکش اوله
سینه سی پارهٔ آتش اوله

ویرمیوب مهر تمسک دینه
بلکه هیچ کیرمیه سن مابینه

کمسنک اولمیه سنده حقی
کورمیه تختهٔ بابک دقی

خصمله محکمه یه کیتمیه سن
امر شرعک سوزین ایشتمیه سن

مال و ملکده ضرر چکمیه سن
صحن عالمده کدر چکمیه سن

دائما صنع جمیل ایشلیه سن
حلقه سن چفتلکی باغشلیه سن

دعوته کیتمیه سن بی عزت
خانه دن چیقمیه سن بی رغبت

دائما خرم و خندان اوله سن
جامه پوش سر و سامان اوله سن

هر شبانه

هر شب انکه یقه سن شمع عسل
کیرمیه مجلسکه دود کسل

دست بسته طوره لر خدامک
عیش و عشرتله کچه ایامک

یاهدروب تازه بتازه جام
کهنه کیدرمیه سن خدامه

پایمال ثقلا اولمیه سن
طعنه کاه عقلا اولمیه سن

بولمیه طعنه محل کمسه سکا
دکمیه کمسه بو دشمن دراکا

ایلسون کوشکی کل خوش طرب
کوشک اولسون سبب خنده لب

هر شبک قدر اوله هر روزک عید
کوره سن دولتله عمر مزید

چون ابو الخیر قونلدی نامک
خیر ایده حضرت حق انجامک

هست تعریض سدید ابرجیا
شهر این نسخهٔ پاکیزه ادا

بارک الله زهی نامهٔ پاکیزه ادا
که قودک احسن اخلاقله بر پاک اثر

ایلدک غوص یم حکمت و شرع و قانون
ایتدک اخراج بو دکلی درشهوار هنر

فی الحقیقه بو زمان ایچره اهم و الزم
بودر اننان اوله احسن اخلاق بشر